UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...

Ortega, Cristóbal de

Lugduni, M.DC.LXXX.

IV. An per Academias & Sanctum Inquisitionem liceat præfinitionis Thomisticæ ad absolutam futuritionem contingentis necessitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-94274

Visual Library

eſt, ſupponitque neceſſitatem obiectiuam: quare, ſi eſt neceſſitas infallibilitatis futuritionis vnius ex alio tota tota in hoc alio fundata, neceſſitas ea illationis obiecti-uæ futuri ex illo alio, nempe præfinitione prædetermina-tiua, nequit eſſe ſine eſſentiali connexione phyſica, & metaphyſica huiuſce præfinitionis cum futuro; in qua ſtat phyſica, ac metaphyſica, atque abſoluta neceſſitas; ea quippe connexione ſublata non erit ex præfinitione infallibiliter obiectiue, ac ſubinde neque formaliter ope-ris futuritio: atqui ab ea neceſſitate liberam eſſe opor-tere voluntatem, vt meritorie operetur, definitum eſſe ea ſolutione admittitur: ergo contra præfinitiones præ-determinatiuas immediate, & directe militat præfinitio. Mitto in citatum locum reliqua.

10. Denique ex damnatione quartæ Cornelij Ianſenij propoſitionis arguitur. *Semipelagiani admittebant præ-uenientis gratiæ interioris neceſſitatem ad ſingulos actus, etiam ad initium fidei; & in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam talem eſſe, cui poſſet humana volun-tas reſiſtere, vel obtemperare.* Cui propoſitioni hanc Pontifices damnationem iniunxere: *falſam, & hæreti-cam declaramus, &, vti talem damnamus.* Falſitatem il-lius, quoad hiſtoriale eius propoſitionis meritiſſime de-clarantes, vt conſtat ex quæſt. 1. cert. 6. & 7. hæreſim ve-rò, quoad eius doctrinale: quod ſcilicet gratiam, cui voluntas poſſet reſiſtere admittentes (vt falſo de illis Cornelius Ianſenius ibi retulit) eſſent hæretici: quare, cum eam, quoad hoc, hæreticam declarant Pontifices, & denuo, vti talem condemnant, definiunt eius oppoſitam: ſcilicet interiori gratiæ Dei neceſſariæ ad quodvis opus, etiam fidei initium, reſiſti poſſe, definitam iam eſſe (ſci-licet locis Tridentini recitatis cert. 1. ex ſeſſ. 6. cap. 5. & Canon. 4. & à cert. 2. perpenſis) ac denuo definiri. Alio-qui, id negare, vel hæreticum dicere hæreſis non foret, neque poſſet hæreſis damnari. Neque enim hæreſis pro-poſitionem aliquam probabilem, aut etiam veram, & lumine ſolum naturæ certam notare, hæreſis eſt; etſi ſit ſtupidum improbabile, ac temerarium; ſed ſolum no-tam eam propoſitioni definitæ & quæ de fide proinde ſit inurere: ergo ex iis definitionibus conſtat de fide eſſe auxilium efficax, & voluntatem Dei prædeſtinatiuam, quam, vt efficax ſupponit ſaltem, eius eſſe naturæ, vt ei reſiſtere poſſit humana voluntas: atqui, ſi prædetermi-natiua præfinitio, quam auxilium efficax, vt efficax inclu-dit, vel ſaltem eſſentia ſua ſupponit, iuxta varias aduer-ſariorum opiniones, vel prædeterminatio ipſa de ſeſe, natura ſua, atque ab intrinſeco, connexa cum opere no-ſtro præfinito prædeterminatiue ſupponatur ex parte principij requiſiti eſſentialiter ad operandum, non poteſt abſolute noſtra voluntas reſiſtere illi: ergo nequit à Tho-miſtis eiuſmodi præfinitio prædeterminatiua defendi, quin definitioni huic Concilij aduerſentur, & damnatio-ni hæreſis ſubiaceant. Minor videtur firma. Nam reſiſten-tia præfinitioni prædeterminatiuæ, quamdiu eſt, ſi ita de ſe efficax eſt, & phyſice, ac metaphyſice connexa cum operatione præfinita nequit fieri, niſi per operationis præfinitæ, &, ad quam vocamur, omiſſionem: id autem fieri omnino nequit, quamdiu vocatio, & præfinitio de ſe efficax eſt, ſeu pro tempore, pro quo præfinita eſt; Alio-qui poſſet præfinitio prædeterminatiua eſſe ſine opera-tione, cui eſſentia & entitate ſua præfinitio connectitur: quare & poſſet iam præfinitio prædeterminatiua ſine ſe-ipſa eſſe: vnde potentia ad reſiſtendum præfinitioni, eſt potentia, vt præfinitio ſine ſeipſa ſit, quæ eſt implicato-ria potentia vt quæſt. 6. vrgebimus contra diſtinctionem ſenſus compoſiti, & diuiſi iam frequentioris aduerſariis: quod autem pro inſtanti, pro quo non eſt operatio præde-terminatiue præfinita, poſſimus illam omittere (qui eſt primus Thomiſticus eius diſtinctionis ſenſus) ſatis non eſt ad potentiam reſiſtendi, & non obtemperandi: quia reſiſtentia non fit, fierive poteſt ſuaſioni, & voluntati Dei, niſi pro inſtanti, pro quo eſt, & pro quo ſuadet, & impellit: & non obtemperatio, niſi pro tempore, pro quo Deus vult, & ſuadet, ac proinde, pro quo poteſt eſſe obtemperatio, fieri nequit. Reliquarum diſtinctio-num, & ſolutionum ex hac apud aduerſarios ortarum impugnationes omitto: quia, & ſupra nonnullas dedi-mus, & reliquas impugnationes quæſtione 6. à ratione dabimus.

11. Sed in primis: quia eæ omnes diſtinctiones, & aduerſariorum effugia multo ante editas haſce Cornelij Ianſenij propoſitiones cunctis erant nota; ab eoque iiſ-dem ſenſibus, & diſtinctionibus (quas omnes Caluiniſtæ etiam quibus in eis præfinitionibus adhæſit, ex Caluino ipſo pro ſuis erroribus ſuadendis, ac tutandis adhibue-runt, vt vidimus certam. 2.) propoſitiones illæ fuerunt aſſertæ: ac inſuper cum de eis Romæ apud Congrega-tiones Innocentij 10. iuſſu, atque apud Innocentium ipſum ſæpe diſputatum eſt, vt ad earum Pontificiam cenſuram deueniretur, à Ianſeniſtis, & Dominicanis Patribus iun-ctis (vt aiunt) copiis eædem ſolutiones, diſtinctiones, & ſenſus earum propoſitionum ſæpe, atque inſtanter re-præſentatæ ſunt, ac repetitæ vt earum damnationes Pon-tificiæ auerterentur; & tamen eis omnibus auditis, per otiumque maturiſſima deliberatione examinatis, atque perpenſis, eiuſmodi propoſitiones Cornelij Ianſenij dam-natæ ſunt ab Inncentio 10. primum, atque ex ante actis in Tridentino hæreticæ declaratæ: ac poſtmodum ab eius ſucceſſore Dom. noſtro Alexandro Vij. qui (vti ipſe ſuo decreto recitato teſtatur) eis omnibus Congregatio-nibus, & diſputationibus interfuit: ergo, quia nullo ex cis ſenſu diſtinctione, aut doctrina eiuſmodi propoſitio-nes Catholicas eſſe poſſe, aut hæreſim exuere ab vtroque Pontifice à Cathedra, & Spiritus Sancti aſſiſtentia defi-niente iudicatum eſt: etenim, ſi ſenſu aliquo præcipue ex adeo notis iam diu, & tunc ſæpe, & inſtanter propoſitis, ac repetitis abſolute veræ, & Catholicæ illæ propoſitio-nes eſſent, eſſeve poſſent, nec cordate à Pontificibus ab-ſolute, ac ſine vlla ſenſus diſtinctione damnarentur, nec Spiritus Sanctus eis definitionibus aſſiſtens, ac definien-tibus ſuggerens, damnari abſolute permitteret: quocirca in dubium ſaltem verti poſſe alicui videatur: an poſt has Innocentij 10. & Alexandri VII. de definitiones Doctori-bus ſententiæ noſtræ de ſcientia media, atque auxilio-rum efficacia, liceat iam diſputationes de efficacia auxi-liorum diuinæ gratiæ contra intrinſecam Thomiſtarum efficaciam Typis etiam mandatis libris & diſputationi-bus agere. Cum enim id vtriuſque opinionis doctoribus, quovique aliter de hac re à Sede Apoſtolica ſtatueretur, ſolummodo prohibitum ſit, atque his Pontificiis defini-tionibus præfato examine, & diſputationibus præmiſſis de præfinitionibus Thomiſticis prædeterminatiuis, ac prædeterminationibus phyſicis, ſeu auxiliis de ſeſe effi-cacibus actum videatur, fors alicui, non omnino abs re prohibitionem illam pro noſtræ ſententiæ Doctoribus ceſſaſſe videbitur.

QVÆSTIO IV.

An per Academias, & Sanctam Inquiſitionem liceat præfinitionis Thomiſticæ ad abſolutam futuritionem contingentis neceſſitas.

HANC etiam quæſtionem ſeorſim inſtitue-re aduerſariorum querula (conſtantiam modeſtiæ cauſa dicamus) tenacitas fecit: qui cum Theologicarum, & naturalium rationum iudicio, Scripturæ, Patrum, Con-ciliorum, & Pontificum momentis imparem ſuarum præ-determinatiuarum præfinitionum ſententiam noſtræ tan-dem recognoſcerent, ſcholaſticos Doctores appellarunt: contendentes noſtrum Ludouicum Molinam (qui primus cæteris acrius, duriuſque bellum eiuſmodi præfinitionum prædeterminatiuarum ac prædeterminationum recens excogitatæ à Magiſtro Bannez ad abſolutam contingentis futuritionem neceſſitati bellum, victoria demum, & triumpho finiendum, indixit) exoticum aliquid, & con-tra Philoſophorum, & Theologorum ſtatam eo vſque ſententiam paradoxum in ſcholas inuexiſſe. Id igitur hic ex certis Academiarum citationibus, ac recitationibus examinan

examinandum eſt : atque nonnihil hiſtoriæ diſputationum, & actorum Sanctæ Inquiſitionis ſuper hiſce rebus, quia & hæc in Academiarum iudiciis attinguntur, erit adiungendum.

CERTAMEN I.

Academiæ plures neceßitatem præfinitionum Thomiſticarum, ſeu cuiuſvis principij eſſentialiter requiſiti ad futurum contingens, huic connexum, ab eoque in ſui poſitione independens iam pridem firmiter excluſerunt.

1. CVm inter Theologicas Academias, Pariſienſis antiquitatis nobilitate cæterarum parens, princepsque ſit, ipſius teſtimonium primum, ac præcipuum eſſe debet. Stephanus ergo Pariſ. Epiſcop. anno 1226. è conſilio, collatione, & ſuffragiis Magiſtrornm Theologorum Academiæ Pariſienſis aliquot propoſitiones variis cenſuris damnauit, vti habetur ſub finem libri 4. ſententiarum: inter quas erroris damnatur hæc propoſitio: *voluntate exiſtente in tali diſpoſitione, in qua nata eſt moueri; & mouente ſic diſpoſito, quod natum ſit mouere: impoſſibile eſt voluntatem non velle.* Atqui exiſtente voluntate efficaci prædeterminatiua conſenſus, qua ſolum in aduerſariorum ſententia, Deus primum mouens aptus eſt voluntatem aptam mouere, non poteſt non voluntas conſentire, ſeu (quod idem eſt) impoſſibile eſt voluntatem non velle: ergo ipſiſſima præfinitionum prædeterminatiuarum doctrina damnata iampridem fuit ab ſchola Pariſienſi titulo etiam 6. *De neceſſitate rerum*, §.1. hæc alia propoſitio damnatur. *Nihil euenit contingenter conſiderando omnes cauſas*: ergo aliquid euenire contingenter debet conſideratis omnibus cauſis requiſitis ad operandum: quibus ſcilicet poſitis contingens non eſſe damnatur: atqui hoc ſolum de euentibus, ſeu operationibus oriundis à cauſa, ſeu arbitrio creato liberis verum habet: cum de euentibus, ſeu operationibus cauſarum naturalium certum ſit neceſſario omnes effectus, conſideratis omnibus cauſis ad eos requiſitis euenire: ergo damnatur ab ſchola Pariſienſi poſitis omnibus cauſis requiſitis ad operandum operationes, & effectus cauſarum liberarum non euenire contingenter, ſeu, quod ipſum eſt neceſſario euenire. At vero, ſi præfinitio prædeterminatiua Thomiſtica in cauſis neceſſario requiſitis ad operationem, & effectum arbitrij, & voluntatis creatæ numeretur (vti à Thomiſtis numeratur) conſideratis omnibus cauſis non eueniet, eritve contingens, ſed neceſſarium: quippe, cui præfinitio determinatiua, ac ſubinde tota cauſarum collectio, in qua ipſa clauditur, eſſentia, & entitate ſua connexa neceſſario, & inſeparabiliter eſt per Thomiſtas: ergo ea præfinitio prædeterminatiua damnatione Pariſienſi comprehenditur.

2. Dicere, vtcumque, aduerſarij poſſent abſolutam contingentiam effectus conſiderando omnes cauſas ea damnatione aſſertam ſaluari, ex eo, quod alicui earum cauſarum contingens euentus, ſeu effectus ſit. Cum autem in cauſis cuiuſvis affectus, ſeu effectus creati Deus cauſa eorum prima ſit, atque ita velit ad quoſcumque effectus concurrere, vt non concurrere, ac non velle, ſeu nolle pro ſua libertate poſſit è libera & contingenti Dei voluntate effectus, & euentus creatus contingens abſolute erit. Sed, præterquam quod ea doctrina, non aliter voluntatis noſtræ, atque vniuerſim cuiuſvis cauſæ liberæ creatæ effectus contingenter reſpectu omnium ſuarum cauſarum erunt, quam cauſarum neceſſariarum effectus, qui tamen neceſſarij abſolute euentus, ac non contingentis, à Philoſophis, & Theologis dicuntur: extra rem, & mentem Epiſcopi, & ſcholæ Parienſis ea ſolutio eſt. Etenim, quod ex Dei libertate, & voluntatis diuinæ, quam creata omnia ad ſui exiſtentiam ſupponunt contingentia, effectus omnes contingentiam, neque reſpectu Dei neceſſario eueniant extra controuerſiam in ſchola Pariſienſi, cæteriſque Catholicis, imo & Chriſtianis, etiam hæreticorum; Academiis, ſemper fuit: quare nec de eo vnquam fuit in ſchola ſeria diſputatio, & controuerſia, negantibus obſtinato aliquibus: quorum errori non otioſe, & inutiliter ea foret damnatione occurrendum. Error autem, qui circa ea tempora fuiſſe reperitur, ſtat 1. ſententiar. diſt. 38. aſſerentium: conſiderata collectione tota cauſarum, neceſſarium ſit, nec contingens, volnntatem noſtram operari vbi Capreol. quæſt.1.art.1. à d.1. ait: *Illi articuli*, præfatæ damnationis, *excommunicant ponentes omnia euenire neceſſario abſolute omnibus cauſis compenſatis.* Secundo ideo debet effectus quivis abſolute contingens eſſe Deo, & ſubinde toti cauſarum collectioni: quia Deus liber agens illius eſt: atqui cauſa creata libera liberum agens reſpectu ſuarum operationum eſt ex fide: ergo eius operationes contingentes ipſi eſſe debent, etiam in conſortio reliquarum cauſarum requiſitarum ad earum elicientiam demum prima damnatio recitata de contingentia, & poſſibilitate non eſſendi operationem reſpectu voluntatis noſtræ expreſſa eſt. Dices damnationes ſcholæ Pariſienſis Sequanam minime prætergredi. Sed primo, etſi eius damnationes contradictorium de fide non faciunt; aſt cum ea Academia nobiliſſimum, & frequentiſſimum, totoque orbe celeberrimum Theologiæ emporium, tunc maxime temporis, fuerit, ac primoribus Eccleſiæ Catholicæ Theologis refertiſſimum, temere eius cenſura abiicietur: vbi nouum aliquod validiſſimum (quod aduerſariis non adeſt) oppoſiti aſſerendi fundamentum non appareat. Idcirco doctis quibuſque Theologis cenſuris hiſce apta aliqua explicatione ſatisfacere in vſu ſemper fuit, vt ſapienter obſeruat Ruiz de Montoia d.49.& 50. de Scient. ſect.4.num.3. oſtenduntque recitata verba Capreoli. Secundo. Cenſura hæc Pariſienſis id neceſſario valet (quod ſolum hic intendimus) eam nempe Academiam pro nobis, & contra aduerſarios ad cenſuras vſque doctrinæ iſtorum adeo pridem ſtetiſſe.

3. Neque verò adeo prolixa temporum viciſſitudo aliquam ſcholæ Pariſienſis ſententiæ huius peperit mutationem: huc enim vſque quadringentorum & quadraginta annnorum ſpatio in eadem ſententia, & aduerſæ cenſura perſtitit ſemper. Etenim circiter annum 1400. Ioannis Vvicleffi errores quadraginta quinque propoſitionibus contenti (in quibus erat vigeſima ſeptima. *Omnia de neceſſitate eueniunt*, vt quæſt. 3. cert. vlt. vidimus) ab eadem Pariſienſi Academia damnati ſunt, vt patet ex Concilio Conſtantienſi ſeſſ.8. poſt initium verſ. *Et vlterius idem Archiepiſcopus*, iuncta Concilij einſdem hiſtoria ipſi præfixa med. vbi dicitur Concilij ſeſſiones vſque ad duodecimam celebratas fuiſſe vſque ad annum 1415. inſuper anno 1528. Decreto illo Concilij Senonenſis 15. recitato quæſt.4.certam.5. num.2. Pariſienſis Academiæ Magiſtri primores conſenſerunt. Ex dictis enim eo numero ſecundo cõſtat illud Concilium Pariſiis celebratum eſſe, eique Doctores, tam iure, quam Theologia præſtantes plures interfuiſſe. Item quadringentis poſt primam damnationem annis (nempe anno 1624.) R.P.F Petrus à S.Ioſepho Fulienſis Congregationis è ſuo Pariſienſi conuentu librum de gratia ſcripſit, ac euulgauit, eiuſque d.7. ſect.3.num.3. ſuam pro nobis in re hac, & contra prædeterminationes, & (quod idem eſt) prædeterminatiuas præfinitiones plurium etiam Dominicanorum authoritate, & allegatione confirmans ſubdit. *Quibus emunerare libet profeſſores Theologos florentiſſimæ, & toto orbe celebratiſſimæ Academiæ Pariſienſis: qui omnes vno conſenſu prædeterminationem phyſicam ab ſcholis ſuis ablegant: quod non exiguam authoritatem ſententiæ noſtræ conciliat.* Hoc ipſum teſtatus eſt alio ſuo opere Pariſiis quindecim poſt annis edito (anno ſcilicet 1639.) de ſuaui concordia d.4.ſect.4.num.4. §.*Rurſus in nobis*, atquem item Eugenius Philadel. exercitat. ſcholaſt. tripartita cap.3. §.6. in hæc ſcribens. *Deinde neque fieri aliter potuit, vt Sorbona ſibi conſtaret, niſi eſſet conſentiens hodierna priſtinæ: ſiquidem olim ea definiuit, quæ cum phyſicis præmotionibus ſtare nequeunt: vt facile comperiet, qui excuſſerit ea, quæ addita ſunt ad 4. ſententiar. Eſt igitur noſtra hæc, & propria quadam gloria: quod*

Sorbonam

Sorbonam ſequimur ſcholarum omnium parentem. Et denique nunc etiam omnibus eſt notum Sorbonam, ſeu Pariſienſium Magiſtrorum ſcholam totam, quibus de eis propoſitionibus conuenerat, Cornelij Ianſenij propoſitionibus quinque à Sanctiſſimis Pontificibus Innocentio 10. & Alexandro VII. damnatis cum noſtræ Societatis Patribus contra Ianſeniſtas, & Dominicanos, & voce, & ſcriptis, cum Pariſiis, tum Romæ pugnaſſe. Adde ex eadem Academia Philip. Gamach. Doctor. Sorbon. & Regium eius Academiæ Profeſſor. 1.2. quæſt.3. cap.6. de grat. efficaci concluſ. 2. & ad 4. obiectionem, Andræam Duualium Doctor. Sorbon. Regium etiam Profeſſor. tract. de hum. action. quæſt.3. de lib. arbitr. art.7. §. *Præter has.* Et titul. *Vtrum præſinitio*, §. *Hoc autem*, Et tract. de grat. quæſt.6. ad 4. argum. quæſt.7. ad 4. etiam argumentum Abra. de Raconis ibi etiam Profeſſorem tract. de princip. quæſt.2. propoſit. 1. fine. Ac demum Nicolaus Yzambertus, & Geruaſius Bigonius apud P. Henao ventilat. 3. num. 20.

4. Succedant Academiæ Oxonienſis apud Anglos, & Pragenſis apud Bohemos, quæ illam 27. propoſitionem Ioannis Vvicleffi de omnium operum neceſſitate cum aliis eiuſdem reprobarunt, vt conſtat ex eadem ſeſſ.8. Concilij Conſtantienſis ſub titulo. *Sententia damnationis Ioannis Vvicleffi.* poſt 45. articulos immediat. §. *Idemque Ioannes Vvicleffi.* Harum Academiarum iudicium eam propoſitionem damnans, habitum eſt anno circiter 1400. vt de Pariſienſi ſuper eadem Vvicleffi propoſitione dicebamus num. 4. A tempore, quo inter noſtros, & Dominicanos exortæ controuerſiæ ſunt, atque apud Clementem VIII. Molinæ opinio ab hiſce accuſata eſt. Academia tota Moguntina Clementem ipſum datis litteris idibus Auguſti anno 1601. Orauit ſupplex vt Dominicanis obuiam iret, noſtramque doctrinam, contra quam breui definiendum ſparſi ab his rumores ferebant, conſultiſſime examinari faceret: quippe qua vnice Bellarminus, & Stapletonius Caluiniſmum euerterint, & Tridentinas hic iure Sanctiones defenſarint. *Quo præſidio, ſi deſtituti*, inquiunt, *fuerint, tum ingens apud Catholicos oborietur ſcandalum: tum anſa præbebitur Caluiniſtis, quaſi de parta contra nos victoria triumphandi. Deinde etiam, atque etiam Beatitudinem veſtram rogamus, vt Catholicarum Academiarum in tam ardua quæſtione iudicium neceſſitari grauetur. Non, quod arbitremur Sedem Apoſtolicam in formatione earum opus habere; ſed, vt accuratius Doctorum Septentrionalium diſputationibus, (quibus aſſiduum in hoc genere cum hæreticis certamen eſt) diſcutiatur: an illa opinio de efficacitate gratiæ cum neceſſario voluntatis conſenſu coniuncta affinitatem aliquam habeat cum errore Caluiniano in Synodo Tridentina confeſſo, ac damnato, eaque ſe zelo veritatis, ac diuinæ gloriæ contra frementes vndique in his locis hæreſes defendendæ proteſtantur.* Epiſtolæ huius exemplar extat apud Paulum Leonardum 1. par. Reſponſionum ſect. 9. eiſdem rumoribus Herbipolenſis per mora ex pleno clauſtro ad eundem Clementem VIII. eodem anno 1601. 7. Iulij ſcripſit iuxta exemplar, quod ad verbum impreſſit. Idem Paul. Leonardus ibidem num 40. Ex quo hæc tranſcripta voluimus. [Vtinam & Sectarij in Germania quando ad eos fama defertur aliquot è Catholicis Theologis opinari per diuinam gratiam ſic hominis prædeterminari voluntatem, vt nequeat cum eiuſmodi motione adiungi diſſenſus, non magis confirmentur in ſua ſemel erroris ſententia concepta de libertate nobis per cœleſtis gratiæ potentiam erepta Non dubitamus Beatiſſ. Pater Sanctitatem veſtram pro ſua, qua in rebus difficillimis pollet, prudentia, & authoritate, quam in controuerſiis religionis componendis à Deo conceſſam habet, cito huic gliſcenti malo, ne cum quorundam offenſione, & ſcandalo forſitan longius progrediatur ſalubre, & opportunum adhibiturum remedium: ſeduloque curaturum, vt Authores huius rumoris vbique, quaſi diſſeminati ſuam de gratia prædeterminante opinionem in vrbe ex fide certam eſſe, & paſſim à Theologis, vt certam doceri, à cœpto ſuo propoſito non ſatis laudato deinceps deſiſtant. Iſtud modo humillime rogamus, vt hanc noſtram curam, & ſolicitudinem, quam ad ſanctitatem veſtram referimus, & in qua præter pacem, animorumque concordiam in Eccleſia conſeruandam, aliud nihil expectamus, Clementer, paterneque ſuſcipere velit: ſique aliquando in hac controuerſia, quid determinandum ſit, Academiarum etiam Catholicarum (in locis præſertim Septentrionalibus, vbi maiori ſtudio, & diligentia ob vicinum, & imminens malum diſcutiuntur, & examinantur hæreſes) audire ſententias, & iudicia dignetur, qui cum terdecim cæteris Doctoribus ſubſcribunt Fr. Baltazar Bucchnerus Dominicanus ſui conuentus Prior, & Fr. Gaſpar Leuibach Franciſcanus, Ingloſtadij Academiam totam eo etiam tempore, ac deinceps pro noſtra ſentẽtia, & contra prædeterminatiuas præfinitiones ſtetiſſe, is ſolus neſciat, qui, & eius primarium Theologum profeſſorem noſtrum Gregorium de Valentia eo temporis fuiſſe ignoret: indeque, vt in Romanis hac ſuper re diſputationibus noſtras coram ſummo Eccleſiæ Antiſtite ductaret partes, fuiſſe euocatum: ac demum totam exinde Academiam illam illuſtrem noſtræ omnino ditionis noſtrorumque in iis, quæ iuris, & medicinæ non ſunt, Magiſtrorum eſſe: quo nomine plures aliæ Germaniæ vniuerſitates, quæ ab hæreticis per eius Imperatores ereptæ noſtræ ſocietatis Magiſtris, & doctrinæ traditæ ſunt, contra præfinitores prædeterminatiuos referri debent: in eis quippe omnis conditionis hominibus, & laicis, & Regularibus publice magno omnigenæ conditionis & facultatis auditorum concurſu (qui noſtras adire Academias in præcipuis Catholicæ ſuæ fidei notis reponunt) noſtra hæc Thomiſticas præfinitiones auerſans ſolummodo admittitur.

5. Sed ad celebrem Louanienſem ſcholam veniamus, quam pro ſe aduerſarij refutant. Aluarez enim 1. opuſcul. de origine Pelagianæ hæreſ. cap.32. numer.7. refert ex fideli Theologorum Louanienſium teſtimonio ſe didiciſſe Doctorem Petrum de Riuo anno 1473. Sixto 4. Pontifice hanc in ea Academia aſſeruiſſe, ac defendiſſe propoſitionem: *quod ex inimpedibili per neceſſariam ſequitur conſequentiam, hoc inimpedibile eſt, & neceſſarium.* Cui reliqui Doctores Theologi Louanienſes multis diſputationibus reclamarunt: delataque ad Sixtum 4. damnata tandem ab ipſo fuit, & coram ab ipſo Riuo reuocata: eiuſque propoſitionis damnationem, & Louanienſis Academiæ contra ipſam, quare, & contra nos (qui eandem vti noſtræ doctrinæ principium colimus) vnanime iudicium nobis à Magiſtro Lemos in Romanis illis diſputationibus oppoſita fuiſſe: vt ſibi etiam perſuaſit Ioann. à S. Thom. 8. par. d.20. art.6. ſed certe ea Petri de Riuo damnatio, & retractatio nullibi tunc apparebat atque eam à Louanienſi Academia inquirenti Magiſtro Aluarez Decanus, & facultas Theologica, & Philoſophica reſcripſerunt Sexto Iunij anno 1631. in eius Academiæ Archiuis minime ex parte, ſed ſolum chartulam ab eodem Riuo ſubſcriptam, cuius reſcripti authenticum exemplar apud ſe habere teſtatur. Eminentiſſ. noſter Ioann. de Lugo d.29. de Incarnat. ſect.6. n.72. à quo iterata eius rei inquiſitione inuentus eſt liber eo tempore conſcriptus, exhibituſque ad tranſcribendum à R.D.D. Guillielmo Mercero Decano S. Petri S. Theologiæ Doctore, & Primario Profeſſore, in quo octo eius Doctoris propoſitiones ſunt à Louanienſibus impugnatæ, & tres item aliæ. Cenſura item Louanienſium, & damnatio à Vicario Generali Pontificis Romæ facta, & ibidem Riui eiuſdem reuocatio. Cæterum & Louanienſis Academiæ Cenſura, & Romana damnatio, & reuocatio in propoſitionem illam non cadit; ſed in ſecundam Petri de Riuo propoſitionem, ſeu articulum, qui erat, *quod neceſſario ſequitur ex aliquo præcedenti ordine ſucceſſiuæ durationis neceſſarium, & ineuitabile eſt.* Vt conſtat è facultatis Louanienſis ſubiunctis declarationibus præſertim 1.3.5.6. & 7. quin, etſi Riuus ſecundum hunc articulum propugnans illam propoſitionem ab Aluarez, & Thomiſtis relatam hoc in argumento aſſumeret: *quoniam, ex quo ad præteritum non eſt potentia illud eſſe inimpedibile:* (quod duratione præceſſit, vt reuelatio de peccato Antichriſti) ſed *ex inimpedibili per conſequentiam neceſſariam, non infertur, niſi inimpedibile: quare futurus euentus rei non eſſet, niſi inimpedibilis.* Minorem Riui imputatores admittebant, vt certam. Et Maiorem diſtinguebant, illam concedendo de præterito omnino inimpedibili; negando de præterito ex parte impedibili: quia connotat contingens futurum, quod non poni tunc,

cum

cum ponitur de facto, abſolute, poteſt, ac proinde ſcientia Dei, vt de illo eſt, ac ſubinde illius abſoluta reuelatio, quæ fuit, impediri potuiſſe, ne eſſet, licet conditionatam ſiue ex ſuppoſitione neceſſitatem habeat, iuxta doctrinam Petri de Tarantaſia in 1. ſentent.d.38. & Alberti ibidem qu. vlt. ad argum. penult. à Louanienſibus recitatas, vt huic Petri de Riuo argumentationi ſatisfacerent. Ipſe verò doctrinam hanc non capiens, vt futuris contingentibus reuelatis contingentiam, & libertatem ſeruaret (quæ ſi illa ſua maior abſolute & omni ſenſu vera eſſet, vt ipſe volebat prorſus ea reuelatis omnibus auferebatur, malebat tandem duratione præcedenti reuelationi de contingenti euentu, pro nunc, veritatem negare, ac ſubinde ei innixam propoſitionem de fide quamuis, nunc, ante contingentis tempus, non eſſe de vigore ſermonis veram: quæ ſunt abſurdiſſima. Hæc omnia ex codice illo citato recitat præfatus Pater Ioannes de Lugo vbi proxime, ex quibus conſtat primo, quam ſcite Baſtida tunc reſponderit Magiſtro Lemos obiicienti eam Louanienſis facultatis cenſuram, & damnationem Romanam propoſitionis, & doctrinæ Petri de Riuo reſponderit; damnatum illum quidem, *quod male de futuris contingentibus docebat*. Scilicet damnata illa propoſitione, ſeu articul.2. conſtat etiam ſecundo: totam Theologicam Louanienſem facultatem illam noſtram propoſitionem, quam ab ea facultate damnatam in Riuo aduerſarij contendebant (ſcilicet quod ex inimpedibili per neceſſariam ſequitur conſequentiam, hoc inimpedibile eſt, & neceſſarium) admiſiſſe, atque approbaſſe; ac conſequenter aduerſam propoſitionem præfinientium prædeterminatiuorum ab eadem facultate Louanienſi fuiſſe reprobatam: quare, & tunc temporis eam Academiam pro nobis, & contra aduerſarios ſtetiſſe.

6. Sed tamen, inquies, adhuc ex eodem Reuerendiſſ. Tranenſi Archiepiſcopo Aluarez eodem opuſc. cap. 33.n.18. doctrinam Leſſij, & Hamelij, noſtrorum Illuſtrium apud Louanium Magiſtrorum (quos ille, quaſi honoris cauſa, reticet) Doctores Louanienſes, quaſi Maſſilienſium errorem contra Auguſtini ſententiam, excitarent, dānaſſe, & ad Sixtum V. detuliſſe anno 1589. Cenſura ſatis acri, ſi ea eſſet, quam Ioan.à S.Thom.1.art.20.d.4. §.*quapropter*, commentus eſt: addens in 17. ex apochryphis illis ſuis Congregationibus Cenſuram illam recitatam eſſe apud Clementem 8. contra noſtros, nec expunctam: inſinuans eius obiectionis patientia Pontificia ab eodem Clemente damnationem Louanienſium fuiſſe, tacite ſaltem, approbatam ſed bonus pater non videt duriora nos contra ipſos obieciſſe, neque tamen à Clemente expuncta fuiſſe: ac proinde eo coniectandi genere, ſi præſtaret, peiori loco eorum doctrinam poſitam eſſe. Sed certe in litigiis omnibus, quænam ex allegationibus partium iudici probentur, eius demum ſuper cauſa principali ſententia probat: quæ in noſtra cum Dominicanis actoribus cauſa nobis omnino proficua fuit, noſtras hac in re opiniones, vt non definiens, aſt Catholicas probans: quare nullis illis Cēſuris obiectis obnoxias declarans: Idē autem ſua illa tempeſtate Cenſuræ illius Louanienſium illorum exitus fuit, & plurium Doctorum, qui Duacenſis ſuæ Academiæ nomine Louanienſium Cenſuræ ſubſcripſerunt. Horum partibus acceſſit Archiepiſcopus Metropol. Ioanes Hauchinus, cuius ſuaſionibus fere annuebant iam maiori ex parte Epiſcopi ſuffraganei. Etſi ex eis doctiores reſtiterint. Rei igitur per Generalem noſtrum conſcius Sixtus 5. ſeduloque doctrina Leſſij examinata Epiſcopum Calatinum ſuæ Sedis Nuncium apud Coloniam Louanium feſtinanter pergere iubet, vt Breui Apoſtolico per quod, ſuo (erat autem, & Sixtus apprime Theologus) & Cardinalium iudicio ſane omnino doctrinæ omnia Leſſianæ doctrinæ capita declarabat, Louanienſium, & Epiſcoporum in euulganda Cenſura in fidei rebus ſine recurſu ad Petri Cathedram præſertim contra inauditum doctorem temeritatem compeſceret: vti ſtatim præſtitit edicto publico ad valuas templorum Belgij affixo, quo ſanæ doctrinæ omnes articuli noſtri Leſſij publicabantur; & hæc quidem quid-quid de rebus hiſce Leſſij doctrinæ è Cenſura illa Louanienſi ingloriam eſſe potuit in eius verterunt gloriam quæ his poſuimus, ne quis male animata iſta Cenſuræ Louanienſis gloſſa Ioannis à S.Thom. decipiatur; putans, quod callide inſinuare voluit, ex eo quod inter diſputandum obiecta fuerit, nec ſtatim à Clemente 8. expuncta, vim aliquam Pontificiam contra Leſſij, & ſocietatis doctrinam traxiſſe: quia, vt dixi, quæ opponuntur à litigantibus, qui cauſa, vt aduerſarij noſtri, cadunt ſententia eadem cauſa repelluntur. Ac inſuper cum ea Cenſura authoritate Sixti V. fuiſſet per eius Nuncium ad id miſſum iam diu expuncta, negligenda ſolum fuit, non autem expungenda tunc otioſe.

7. Sed quoad eius Academiæ ſententiam ſcire oportet, Michaelem Baium, Academiæ illius decanum multa de gratia aliena à veritate, & quæ ad Caluiniſmum, & Lutheraniſmum vergerent euulgaſſe, vt aiunt Vaſq.1.2.t.2.d.90.c.18.n.175.Soar.t.1.de grat.prologom.6.c.1. Poſſevin. in apparatu verbo *Michael Baius*. Lorca 1.2.t.2.fin. Luiſius Torres tom.1.opuſculorum: opuſc.15.& apud hos conſtat ex Bulris Pij V. & Gregorij VIII. contra ipſum. Notarunt hæc noſtrates Theologi, ad ſummamque Sedem detulerunt; reque cognita Gregorius 13. noſtrum Franciſcum Toletum Apoſtolico Breui ad Sereniſſ. Guillielmum Bauariæ Ducem miſit, vt Baius errores agnoſceret, ac retractaret: quam legationem, & diploma, ſeu Breue refert Ludouicus Bauia 4.p.Hiſtor.Pontificiæ in Clemente 8. memoratque Vaſq. ſupra; Peractum id à Toleto fuit, eoque coram ſua dogmata eiurare Baius compulſus eſt: præcipua autem erant, quæ poſtmodum Cornelius Ianſenius excitauit libro inſcripto *Auguſtinus*, de quo qu. proxima cert. vlt. diximus. Siquidem Vrbani 8. conſtitutio, & confirmatio conſtitutionum prædictarum Pij 5. & Gregorij 13. contra Baium, ac ſimul præfati Ianſenij libri prohibitio in Typographia R. Cameræ Apoſtolicæ cuſa anno 1643. Librum Ianſenij prohiberi ait, *articulos*, opiniones, & ſententias in dictis conſtitutionibus reprobatas, atque damnatas, vt compertum eſt continentem, & renouantem: cum igitur & à noſtris ſe accuſatum Baius crederet, & per noſtrum Toletum (etſi Apoſtolica authoritate) eiurare compulſum videret, per ſe & Doctores Louanienſes neceſſitudine, & Academiæ communione coniunctos, vindictæ, quaſi communis, loco, cum næuum Cenſura illa noſtris inauditis traductæque quam tranſcriptæ eorum doctrinæ appingere curauit. Etſi autem partim Louanienſes Doctores noſtræ aduerſati eis de cauſis ſint; eorum tamen præcipui, longeque ab ea ſuſpicione poſiti, per idque tempus eius, & Duacenſis Academiæ lumina, & columina pro nobis & contra Baij, & Thomiſtarum, quam impugnamus, doctrinam conſtanter ſteterunt: Nam Driedonem Cæterorum Magiſtrum, nobis donat Aluarez 1. reſponſion. cap.1. num.30. §.*Quod dictum eſt*. Et Ledeſma de auxil. fundamentali propoſit. quæſtionis pag.7. Et art.3. §.*Secunda ſententia*, art.10. §.*in hac difficultate*, art.13 §.*Inter Catholicos*. Et merito: nam Ruardus Tapper inſignis eius diſcipulus art.7. de lib. arbitr. propoſit. 10.pag.309. noſtram doctrinam tradens, illam à Præceptore ſe ſuo Driedone accepiſſe teſtatur. Ex quibus apparet Ruardum etiam Tapperum, cum ibi, tum locis aliis citandum nobis contra aduerſarios adeſſe, vt Ledeſma, & Aluar. proxime ac Ioſeph à Sancta Maria tract. Thomiſt. de libero arbitr. in communi q.4.ar.3.& 6.§.*Prima opinio*, fatetur. Item Franciſcanus cunerus Petri Epiſcop. Leouardienſis inſignis eius Academiæ Theologus, Archiepiſcopi Cameracenſis in ſacris Vicarius contra Baij, & aduerſariorum doctrinam nobiſcum ſtetit, vt conſtat ex tr. de lib. arbitr. cap.9. propoſit.3. quæ accepta refert Præceptoribus ſuis Driedoni 1. de redempt. gener. humani & Cancellario Louienſi Ruardo Tappero proxime. Ioannes à Bononia Louanienſis etiam vniuerſitatis Doctor inſignis eadem nobiſcum, & contra aduerſarios docuit locis datis q.4.

9. Ioannes inſuper Strienus Franciſcanus, Middelburgenſis Epiſcopus, Læuinus, Torrentius Epiſcopus Antuerpienſis, Thomas inſuper Stapletonius Louanienſis Doctor Duaci, tunc doctrina celeberrimus ſuam præſentiā vitaſſere Duacenſes Doctores, cū Cenſuræ Louanienſi ſubſcripſe litteris ad familiarem Louanienſem teſtatus eſt: quæ omnia præter fundamenta eleganter, & minutatim referūtur in imagine primi ſæculi ſocietatis noſtræ à Prouincia Flandro-Belgica lib.6. c.4. §.*Aduerſantium nobis*, Indeque tranſcripta à Paulo Leonardo part. 3. reſponſion. ſect.9. ac Stapletonius quidem poſtea Regius ſacrarum litterarum apud Louanienſes Profeſſor nobis hac in re

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aſſentiri, atque aduerſariis repugnare plus ſatis teſtatus de ſe fuit in 1. ad Roman. verſ. *An diuitias bonitat*, in antidotis Euangelic. ad 11. Matth. verſ. 22. *Si in Tyro, & Sidone* in c. 25. verſ. 15. *vni dedit quinque talenta*. In Acta c. 9. verſ. 6. *Tremens, ac ſtupens*. In Ioann. c. 15. verſ. 9. *Manete in dilectione*, in promptuario Catholic. ſerm. 6. Hebdom. 1. quadrageſ. *Vis ſanus fieri*. Quibus adde Ioannem Malderum Regium in Louanienſi etiam Academia Profeſſorem Theologum, poſt Antuerpenſem Epiſcopum, diſſertat. de gratia dubitat. 10. m. 1. & 2. & de auxilior. efficacia m. 3. & 4. Ioannem etiam Vvigers eiuſdem ſcholæ Doctorem, & Regium Profeſſor 1. 2. q. 111. art. 3. quæſt. 2. à 33. His eius Academiæ notiſſimus principibus, quos nam nobis aduerſarij opponunt & numero, & dignitate in ea ſchola maiores, vt illam non pro nobis, ſed pro ſe ſtetiſſe tunc probent? Id enim eiuſmodi probationi neceſſarium eſt: ſcilicet Michaelem Baium damnatæ doctrinæ hominem, atqui illi; eiuſque reprobatæ à Pontifice doctrinæ vltra prudentiam, & æquum, fors vltra fidei etiam puritatem, fuerunt additi, neque alio, quam cenſuræ illius temeritate, & Louanienſium Doctorum nomine noti. Eis etiam titulis noſtra hac tempeſtate eandem Academiam pro ſe citare poſſunt: quia Cornelij Ianſenij olim apud eam Profeſſoris, Iprenſis, poſtea Epiſcopi, nonnulli etiam eius Doctores doctrinam noſtræ etiam oppoſitam, Pontificiis tamen decretis, & conſtitutionibus Innocentij 10. & Alexandri 7. poſtea vt vidimus, damnatam ſecuti, nec ſine in nos concitatione, & tumultu fuere tutati: neque id eis negabimus, dum nobis, quod inficiari nequeunt, concedant: nullum eius inſignis, & Catholiciſſimæ Academiæ Doctorem, in quem cenſoria Sedis Apoſtolicæ virga animaduerſum non ſit, noſtræ doctrinæ oblatraſſe, ſuæque fauiſſe: nullum item eiuſdem Academiæ Magiſtrum inſignem, qui vltra omnem erroris amplexum, ac fauentiam fuerit, cōtra ipſos non pugnaſſe, ac noſtris partibus non acceſſiſſe. Itaque reſectis eius Academiæ viris, qui priuato aliquo partium ſtudio aliquando deſipuerunt, omnis illa ampliſſima Academia ad purum Catholica, noſtræ ſemper doctrinæ, & contra Præfinitores quoſque prædeterminatiuos extitere, & ex aliis etiam fere omnes Apoſtolicis doctrinæ noſtris aduerſæ condemnationibus Catholice reſipiſcentes ad noſtra ſe caſtra recepere. Eſt autem pro Duacenſis Academiæ laude notandum: ita eam eiuſque Doctores fauentiæ in Baium, & Cenſuræ Louanienſis contra Leſſium ſubſcriptionis pœnituiſſe, vt quamvis in Louanienſi (cuius Duacenſis colonia, eſt) Baij cineres ex parte revixerint, vt vidimus; ex Duac[...]ibus tamen Doctoribus nemo eis deinceps acceſſerit noſtramve in re præſenti doctrinam deſeruerit.

9. De Hiſpaniæ iam Academiis dicendum, & de Elborenſi Luſitana ſchola, cum primis illuſtri, non pugnabunt aduerſarij: cum ſciant eam apud nos omnino natam, nutritam, adultam. De Conimbricenſi omnigenæ ſcientiæ emporio frequentiſſimo præter nationis Luſitanæ ad nos, doctrinæque noſtræ amorem vulgatiſſimum: id vnum ſat eſſet, vt pro nobis ſtetiſſe ſemper ſcholam illam monſtraretur: habuiſſe, ſcilicet, profeſſorem Primariū annis multis, & oraculi communis ad inſtar Patrem Franciſcum Soarium Illuſtriſſimum, ac validiſſimum præfinitionum prædeterminatiuarum expugnatorem. Accedit eam, vt præcipuam Luſitaniæ Academiam à Sancta, & Generali eius regni Inquiſitione conſultam, cum primum ad hanc noſtri Molinæ doctrina præſens delata eſt: eiuſque proinde abſque dubio ſententia doctrinam hanc fuiſſe ab eadem generali Inquiſitione approbatam, & commendatam, vt inferius paululum dicemus. De Complutenſi Caſtellæ noſtræ, in rebus Theologicis facile Principi, Academia hac in re communi, & antiquo ſenſu cum magis aduerſum nos quorundam Patrum Dominicanorum zelus exarſit haud difficile erit oſtendere pro nobis fuiſſe. Etenim poſtquā à Sanctis Generalibus Inquiſitionibus Caſtellæ, & Portugalliæ huius Molinicæ doctrinæ noſtræ delatores aduerſarij, magna eius approbatione, & laude neglecti ſunt, apud Romanum Pontificem eandem eidem Molinæ, & noſtræ doctrinæ litem inſtaurarunt annum circiter 1594. quo tempore & Sancta Generalis Hiſpaniæ Inquiſitio, & Clemen. VIII. per D. Camillum Caietanum, ſuum ibi Nuncium, Academiarum Caſtellæ iudicium his de rebus ſpeciatim circa mentem S. Auguſtini, exquirebant, vt conſtat ex remiſſione examinis duorum articulorum ſententiæ Patris Vaſq. (quorum ſecundus erat, *de exclusione neceſſitatis prædeterminationis phyſicæ ad conſenſum honeſtum*) à Rectore Complutenſis Academiæ iuſſu præfati Dom. Nuncij dato anno 1597. die verò 24. Iulij Doctoribus nominandis ſtatim, ac Rectoris ipſius (qui Doctor Antonius Fernandez Valcoma erat) manu ſubſcripta, de eiuſque mandato, manu etiam Ludouici Delaſerna Secretarij Vniuerſitatis, cui remiſſioni ita nominandi Doctores quoad ſecundum articulum reſponderunt. [Secundum eſt vtrum inter gratiam (hoc eſt congruam cogitationem intellectus, & ſubitum motum voluntatis) ex vna parte, & noſtrum liberum conſenſum, concurſumque actualem Dei illi debitum ex alia mediet aliqua phyſica applicatio prædeterminans voluntatem? In quo P. Vaſq. tenet negatiuam partem exiſtimans dictam gratiam excitantem eſſe cauſam ſufficientem noſtri liberi conſenſus cum concurſu Dei illi debito: in qua re, quamvis Auguſtinus non excludat, expreſſe, dictam applicationem phyſice prædeterminantem, quia de illa non agit: non tamen illam exigit; ſed ſecundum eius doctrinam dicta gratia excitans eſt ſufficiens, vt ſit cauſa noſtræ bonæ voluntatis. Doct. de la Camara Sanctarum ſcripturarum interpres. Doct. Ludouicus de Tena Primarius Theologiæ Profeſſor in Cathedra Scoti. Doct. Aluarus Villegas Veſpertinæ Cathedræ Profeſſor. Doct. Franciſcus Peræ Tribaldos Philoſophiæ moralis Profeſſor. Doct. Ildephonſus Fernandæ. Doct. Hieronymus Ruitius. Doct. Andreas Peræ. Doctor Ioannes Garcia Doctor Orǵuña.] cui reſcripto, & ſingrapha, & vniuerſitatis ſigillo eius Secretarius, qui ſupra Ludou. de la Serna fidem facit 5. Auguſti eius anni 1597. Et hæc quidem altera eſt eius Academiæ approbatio noſtræ huius doctrinæ neceſſariam eſſe ad liberum conſenſum noſtrum phyſicam prædeterminationem, ac ſubinde eius decretum, ſiue prædeterminatiuam præfinitionem abnegantis: quare tanquam de re in ea Academia, iam diu ſatis perſpecta, paucis, citra temeritatem, diebus à tot Illuſtribus Doctoribus, tam promptum in re adeo graui potuit ferri iudicium.

10. Etenim Generalis Inquiſitionis Caſtellanæ commiſſione Cenſura alia vniuerſitatis eiuſdem: pro doctrina concordiæ Molinæ per integrum annum examinatæ edita fuit 1. Octobris anno 1596. vt teſtatur, qui tunc Abbas Sanctorum Iuſti, & Paſtoris, & Vniuerſitatis Cancellarius D. Ioannes Neroni Epiſt. ad Cardinalem D. Pompeium Aragonium Romæ degentem data Compluti 22. Iunij 1601. cum eius Academiæ Doctor, & Profeſſor Petrus Michael ex Roma, vbi tunc aderat, ſcripſiſſet de concordia doctrinæ eiuſdem libri examinanda ibi iterum agi: *cumque*, inquit, *ex mandato Sanctæ Inquiſitionis Hiſpaniarum à doctiſſimis viris huius Complutenſis vniuerſitatis, magna, & accurata diligentia per longum tempus, maturo conſilio (me præſente) id præſtitum ſit, non ſine libri approbatione & adhuc de illo varij rumores ſint: operæ pretium duxi Illuſtriſſ. Domin. veſtram de hac re certam facere: tum, vt pro bona exiſtimatione huius Academiæ, & doctiſſimorum virorum, qui huic examini interfuerunt, reſpondeam (quorum placita, ſi ij, qui nunc librum perlegunt attente audirent, non dubito quin libenter acquieſcerent) tum maxime, vt authoritati, & reuerentiæ debitæ Sanctæ Inquiſitioni (quæ apud omnes in magno pretio debet eſſe) vt par eſt, conſulerem: valeas, &c. Ioannes Neroni Doct. in iure, Abb. & Cancell. Complutenſis*,] teſtatur etiam eius anni Collegij maximi, & eius vniuerſitatis Rector cum conſiliariis ſuis epiſtola alia præfatæ occaſione notitiæ ad eundem Cardinalem miſſa, quæ ſic habet. [Ex litteris Petri Michaelis, qui huius Academiæ notitia iſtic agit, cognouimus minus probari nonnullis iudicium illud, quod huius Academiæ Doctores de concordia Patris Ludouici Molinæ tulerunt, quam ob rem, & noſtro honori, & dignitati cōſulueris, ſi id egeris, vt idem illud iudicium, atque Cenſura per doctiſſimos quoſque viros accurate & per otium rurſus examinetur, eo prorſus modo, quo hic res tota diſcuſſa, & examinata fuit. Nam Cenſura illa non prius ab Academia lata eſt, quam liber ille per integrum annum diligenter, atque accurate perſpectus fuit ab his, qui aut Hiſpaniæ totius doctiſſimi sūt, aut certe inter doctiſſimos

mos numerandi; idque eo animo, atque conſilio, vt vnam virtutem ſpectantes ſincere, ac ſeuere iudicarent: quod credo ſentient docti omnes, qui ſimilem animum, & diligentiam ad iudicandum attulerint. Erit igitur alterum, quod à tua dominatione illuſtriſſima obſecremus: vt, ſi quid in illis propoſitionibus, quæ à noſtris Doctoribus iudicatæ ſunt, ab aliquo deſideretur, agat cum ſua ſanctitate, vt iterum ad hanc Academiam referatur, vt rationes reddantur ſingulorum, & ſanctorum, ſcholaſticorumque teſtimoniis confirmentur, &c. Mag. Petr. Ruiz. Mag. Rector. Doct. Caluo Doct. Mexino ex decreto Rectoris, & Collegij M. Eugenius Perez.]

11. Nec bis ſolum ea doctrina in Molina & Vaſq. probata Complutenſi vniuerſitati fuit. Siquidem poſt vtramque datam approbationem die 5. Aprilis anno 1599. opuſculorum librum Patris Franciſci Suaræ, in quo de Scientia media opuſculum eſt, ex ſupremi Regij Caſtellæ Senatus decreto iiſdem fere Doctoribus, à quibus in Vaſquio doctrina eadem laudata fuerat anno 1597. laudata rurſus, atque tanquam apud Sanctos Auguſtinum, & Thomam nata prædicata eſt: cui Cenſuræ Doct. Ludouicus Monteſinos Primarius in Cathedra Sanct. Thom. Profeſſor ſubſcripſit. Et ſane præter Profeſſores Theologos, & reliquos Complutenſes eius temporis referendos Doctores ante annum 1630. nemo vſquam fuit (excipio Dominicanos, qui in Cathedris illis duabus ſuo ordini à duce Lermæ fundatis anno 1612. legerunt, qui Thomiſticis prædeterminatiuis præfinitionibus non fuerit aduerſatus. Idem Monteſinos noſtram hanc eandem doctrinam docuit t.2. in 1.2.q.19.art.2.d.10.q.3.§. *Ad confirmat. Duran.* q.111.art.3.d.31.q.2.n.44. ſicut & docuerat eius quondam Academiæ Profeſſor Illuſtriſſ. Ludouicus Tena Epiſcopus Detuſſenſis in Epiſt. ad Hebræos cap.4. difficul.6. c.12. in litteræ expoſitione n.19. §. *Ex quo contra*, atque primarius etiam Complutenſis Profeſſor Martinus Albiz Auguſtinianus d.7. de Scient. ſect.5. n.6. & ſect. vlt. Imo ex ipſis illis Dominicanis in ſuis illis Cathedris Profeſſoribus, qui inſigniores habiti ſunt, noſtræ huic doctrinæ adhæſerunt, vt Mag. Ioan. Gonzalez Albelda recitato loco, Mag. Laurentius Gutierrez, Mag. Biedma ad Almeriæ demum Epiſcopatum aſſumptus cuius rei præter nos oculati teſtes ſunt quicumque Complutenſem Academiam per ea tempora frequentarunt: in qua nemo fere etiam ſcholaſticorum, niſi è noſtri Vaſquez doctrina reſpirabat. Lorca verò, & Monteſinos, qui in nonnullis à Vaſquio diſceſſerunt in re hac ad præfinitiones determinatiuas ſpectante, ipſi conſenſerunt omnino, vt vidimus, ac inferius videbimus.

CERTAMEN II.

Æque contra eaſdem Thomiſticas prædeterminatiuas præfinitiones Hiſpaniæ Academiæ reliquæ pro nobis pugnarunt. Vbi de delatione S. Inquiſit.

1. DE Salmantina Academia, quod Thomiſtis hac in re fauerit, faueatque, nec firmis, nec veris teſtimoniis, & curſus Theologicus, & Fr. Ioann. à S. Thom. contendunt: ſed ipſis potius illam aduerſatam ſemper fuiſſe, adfauiſſeque noſtris firmius oſtendemus. Et in primis, cum contra auxiliorum efficaciam, ſcientiamque mediam (quæ præfinitionibus prædeterminatiuis hiſce contradicunt) apud Valliſoletanum S. Inquiſitionis tribunal tentata ab aduerſariis lis eſt, fieri minime potuit, quin infauſto, ac fœlici nobis eius delationis exitu ſuam ea Academia (quæ & præcipua Hiſpaniæ, & intra eius tribunalis iuriſdictionem eſt, ac proinde iudicium eius in primis petendum) operam locarit. Habemus tamen firmiorem Venerabilis Mag. Auguſtiniani Auguſtini Antolinez Primarij eius vniuerſitatis Profeſſoris Theologi, poſtea, ad Archiepiſcopatum Compoſtellanum ob eximiam, & litterarum, & virtutum excellentiam aſſumpti, qui nec ſine miraculorum ſplendore viuis exceſſit. Cum enim litem tandem Romæ, Molinæ concordiæ ab aduerſariis motam audiret, hæc inter ad Mag. Gregorium Nuñez ſui ordinis pro Luſitania Procuratorem in vrbe ſcripſit Epiſtola data Salmanticæ die 12. Auguſti, anno 1600. [Hoc auſim veſtræ Paternitati fidenter teſtari. Eius opiniones in hac Academia, & in hac noſtri ordinis Prouincia tanto cum plauſu admiſſas, vt vix ſit, qui alias vel legat, vel defendat de me id affirmare valeam, poſtquam liber Molinæ publicum aſpexit, mihi, & in lecturis, & in oppoſitionibus, & in quacumque litteraria exercitatione plurimo adiumento fuiſſe: æquumque eſt, vt viri omnes docti libro cunctis tam vtili faueant. Et ita veſt. Paternit. obnixe deprecor, vt, ſi ipſi hæc commendetur Cenſura idipſum faciat: non mei tantum gratia, ſed propter omnes, qui ſtudiis impenſe vacant. Et quidem, ſi V.P. attente perlegat, vix ſubtilius aliquid reperturus ſit, quod non in ſuis lecturis Mag. Fr. Ludouicus Legionenſis inſinuauerit. Illud etiam V.P. admonuero: ſi hinc ad Generale capitulum noſtrum profecti eſſent, eius opiniones defenderent: quæ quoniam in noſtra prouincia communes, æque ferme cauſa noſtra atque ipſius, &c.] Eadem item die P. Ioanni Baptiſtæ Piambino eiuſdem ordinis Procuratori Generali in vrbe de Molinæ concordia rogatus reſpondit: [Licet mihi, niſi ex ſcriptis, cognitus non ſit Molina, mihi perſuaſum eſt ex doctiſſimis libris eſſe, qui hoc ſæculo prodierunt, ex quo ad Theologos plurimæ vtilitates manarunt: cuius, etſi mole exigui, ſcriptor eſſe mallem potius, quā aliorum magnorum voluminum, quæ non vulgari in pretio habentur. Ego eo maxime vtor, tum ad prælectiones, tum ad quæcumque ſcholarum argumenta: ac proinde, tanquam Magiſtrum, & Doctorem meum colo: quod video à quoquo, vt ingenio præſtantior eſt, fieri in hac noſtra Prouincia eius doctrinæ plurimum defertur: quam & in lecturis, & in Theſibus propugnant: & iuxta quam Philoſophiæ Magiſtri concurſum cauſæ primæ cum ſecundis declarant.] Multaque in laudem ingenij, & ſcriptorum eius de iuſtitia, & iure, & è ſuo, & ex aliorum iudicio perſequitur. Nec noſtri ſolum amore, & fauendi, quaſi in arcto poſitis amicis, ſtudio, ſed ex animi ſententia, & iudicio ea adeo illuſtrē virum ſcripſiſſe, conſtat ex lectura ipſius de auxiliis vbi phyſicam prædeterminationem, ac ſubinde eius principium, præfinitionem prædeterminatiuam acriter inſectatur. Et de efficacia, & infallibilitate gratiæ per ſcientiam mediam eiuſque obiectum, nempe conditionatum futurum ſic difficult. 3. §. *Tertio dicendum eſt*, fatur: [ſane facilis dicendi modus, qui fundamentum habet in Auguſtino, qui non ſemel ad præſcientiam Dei referre videtur infallibilitatem vocationis ſalutis noſtræ, vt lib. de corrept. & grat. c. 7. Horum, inquit,] (nempe prædeſtinatorum) [ſi quiſpiam periit, fallitur Deus; ſed nemo eorum periit: quia non fallitur Deus. Et de dono perſeue. c.14. quibus beneficiis (nimirum gratiæ) certiſſime liberantur, quicumque liberantur: certitudo autem, & infallibilitas ad cognitionem pertinet.

2. Præfato Illuſtriſſimo, ac Venerabiliſſimo Primario Salmantino Profeſſori Antolinez in Cathedra ſucceſſor, Magiſter, etiam Auguſtinianus, Baſil. Legionenſ. tract. Lecturæ ſuæ vltimæ de auxil. d.5. dub.3. toto phyſicam prædeterminationem inſtanter confutat primo: [quia ſuperfluit cum non requiratur vt compleat potentiam in genere cauſæ efficienti, nec, vt determinet illā: & quoniam ſequeretur proceſſus in infinitum: cum ad illam qualitatem alia neceſſaria, & ad hanc altera, & ſic de cæteris abſque fine. Secūdo: quia ex eo ſequitur, illū, qui peccat, quoniam non habuit qualitatem vltimo complentem voluntatem per modum principij, non habuiſſe ſufficiens auxilium ad non peccandum: & conſequenter per ipſum non extitiſſe, quod peccauerit: quæ ſunt abſurda. Hinc ſequitur quoque impoſſibilem eſſe legis obſeruantiam non habenti illam qualitatem, quam tamen non habere in ipſius poteſtate non eſt: & proinde ſuperuacaneas eſſe illas Dei voces per Zachariam c.1. Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos. Vt quid enim Deus clamat, ſi negat mihi vltimū complementum virtutis neceſſariæ in actu primo? Item iniuſtas eſſe Dei quærimonias Iſai.1. Iudicate inter me, & vineam meam, quid vltra facere debui? Vt quid enim tot querimoniæ, ſi Deus non complet vim actiuam in actu primo, ſine qua impoſſibile eſt operari?] triplicique adhibita reſpōſione, [quod abſque ea prædeterminatione adſit requiſitum ad poſſe, etſi deſit requiſitum ad operari 2. quia

hominis negligentia, quod eam non habeat deputetur 3. Quod operatione auxilij, quæ in genere efficientis illo poſterior eſt, in genere verò cauſæ materialis ipſo prior, non ſe homo prius diſponat:] eas refellit. 3. [quia valde difficile apparet voluntatem ſub ea qualitate efficaci non poſſe diſſentire, niſi in ſenſu diuiſo. Huic enim doctrinæ obſtare videtur Tridentinum ſeſſ.6. cap.5. & can.4. valde auerſatur. 4. ſub gratia efficaci poſſe diſſentire voluntatem, nunquam tamen diſſenſuram, ſed infallibiliter conſenſuram, & libere: quia ne tunc quidem deficit illi iudicium indifferens, quod eſt radix libertatis, ab eaque, ſeu voluntatis indifferentia inſeparabilis.] Quærit enim ab his: [an natura diſſenſus repugnet cum illa qualitate efficaci ſimul exiſtere, vel non? ſi repugnat: ergo ſub gratia efficaci non eſt potentia ad diſſentiendum: ſi verò non repugnat, contradicitur alteri parti; quam docent iidem Doctores. Deinde oppono (quod prudenter dixit M.Ioann. Ioann. Gonzalez Dominican. 1.p.q.58.ſect.1.n.4.) cum dicitur ſtante indifferentia iudicij non poſſe neceſſitari voluntatem phyſicæ prædeterminationis qualitate, neceſſarium eſt, quod talis ponatur qualitas eſſe illa quæ non pugnet cum ipſa indifferentia iudicij; alias erit repugnantia in adiecto, dicere, voluntatem eſſe liberam per indifferentiam iudicij, & eſſe prædeterminatam per qualitatem phyſicam; quin ſi ita qualitas ita determinet voluntatem, vt in quacumque occaſione ſemper ſit efficax, & nulla poſſit dari occaſio, in qua non habeat effectum: ergo cum illa non ſtat libertas, quæ prouenit ab indifferentia iudicij, & apponit exemplum de Chriſto Domino, qui non poterat non adimplere præceptum moriendi, licet haberet iudicium indifferens honeſtatis mortis ob mandatum Patris; & mali ob repugnantiam naturæ, & portionis inferioris. 5. Salebroſum iudicat, quod auxilium, quod ſemel eſt efficax, in quocumque, & ſemper ſit efficax. Nam alias non eſſet orandus Deus pro gratia externæ protectionis, & ne grauiter tentari nos ſineret, ſed ſolum, vt daret qualemcumque qualitatem prædeterminantem: nam hac data, quod ſit grauis, vel leuis tentatio parum refert. Rurſus non magis laudandus eſſet Deus in eo, qui de graui tentatione victor euaſit, quam, qui de leui.] Ac tandem aduerſariorum argumenta diluit, *nullaque conſideratione digna eſſe concludit*. Et Relect. de neceſſ. grat. p.1. cap.11. n.8. triplicem ſcientiam contingentis pro triplici eius ſtatu poſſibilitatis futuritionis conditionatæ, & abſolutæ, *quia*, inquit, *ante ſcientiam ſimplicis intelligentiæ, & conditionatam, & abſolutam præſupponitur obiectum cognoſcibile iuxta ſtatum, quem illa ſcientia petit. Poſſibile ante ſcientiam ſimplicem, & conditionate futurum ante conditionatam, abſolute futurum ante ſcientiam viſionis: licet ſcientia ſimplicis intelligentiæ ſit prior futuritione conditionata; & vtraque ſit prior futuritione abſoluta, & dirigat actus diuinæ voluntatis: quare, & omnem huius actum antecedat.*

3. His ſane, ſicuti in eius primariæ Salmantinæ Cathedræ regimine, ita etiam & in ſententia hac noſtra præiuit Mag. Ioann. Alphonſus Curiel in ſuis cõtrouerſiis, quas prælo, Cathedra Emeritus, excoluit, & auxit, vt conſtat ex præfat. ad Lectorem Magiſtri Fr. Gaſparis de Liendo Benedictini, qui de earum impreſſione curauit: vbi dicitur, *Vtpote in vltimis laboribus ſapientior factus, ſeipſum ſuperare videtur*, controu. quippe 7. alias 1. in c.4. Sap. art.4. n.1. & controuer. 2. in c.1. epiſt. 2. Petri, ad id: *ſatagite, vt per bona opera*, à n.208. & à n.234. phyſicam prædeterminationem, ac de ſeſe efficaces præfinitiones prædeterminatiuas magno rationum impetu qua tit. à c.1.2. q 79. art.2. dub. vij. §.2. concl.2 eam ad materiale peccati oppugnat, generalia phyſicæ prædeterminationis ad actus quoſvis humanos principia ſubuertens. Vnde falſitas deprehenditur hiſtoriæ illius, quam obtrudere conantur Ledeſma de auxil. d.2. affini. de Scient. futuror. contingen. diſ.2. §. *Hanc ſententiam*, Aluarez opuſc.3. reſponſ. lib.7. cap.1. n.10. curſus Theologicus Diſcalceatus Carmeli Salmantini tract.3. de Scient. d.10 dub 8. n.129. Nempe Curielem extremo lecturæ ſuæ anno cum quæſtionem 11.3. par. S. Thom. commentaretur ſententiam controuerſiarum retractaſſe: de quo noſter Soar. t.1. de grat. prologom. 2. c.1. n.8. rumorem tunc eſſe, ſed nondum à ſe examinatum ait. Sed cum controuerſiarum opus poſtremus eius labor fuerit, poſtquam lectura ſolutus, rudeque donatus fuit, vt vidimus; etſi vltimo lecturæ ſuæ, vel potius penultimo oppoſitam tenuiſſet ſententiam in manuſcriptis in politiori ad prælum controuerſiarum opere, quod maturiori ætate, ſcientia, & otio limauit, illam reiectaſſe, noſtramque ſecutum eſſe euidentiſſimum eſt. Accedit Curielem oppoſito loco ad art.1. de Scient. Chriſti agentem (vti ex eius manuſcriptis, & Mag. Ledeſma proxime conſtat) ſolum docuit propoſitionem de futuro contingenti fixam, & determinatam ex parte obiecti veritatem non habere. At verò ſi præfinitiones prædeterminatiuas de ſeſe efficaces, ac phyſicas de ſeſe efficaces, prædeterminationes admitteret, haud quaquam propoſitionibus illis certam, ac determinatam ex parte obiecti veritatem, aut falſitatem abſolute negaret: quemadmodum futuris à cauſis neceſſariis, ne aduerſarij quidem abſolute negant; ſed ſolum independenter ab eius præfinitione, & prædeterminatione: quare, vt ſummum ſenſiſſe Curielem ibi dici poſſet, quod de primis ſcientiæ mediæ ſub his vocibus Authoribus Molina, & Fonſeca (quorum primus 1.p. qu.14. art.13. d.17. & Secundus lib.4. met. c.7. explanans text. & 3. inſtit. dialecticar. c.6. quod determinatam etiam veritatem, aut falſitatem propoſitionibus de futuro contingenti negauerint) ſcilicet in ſeipſis cognoſci adeo eiuſmodi futura ab æterno infallibili veritate non poſſe, ſed vel ſolum per ſupercomprehenſionem, vt Molina proxime d.49. & 50. & Becan. t.2. ſumm. Theolog. c.10. q.9. vel in alio medio (quod præfinitio, & prædeterminatio phyſica, ipſi ſemper inuiſa, non ſit, vt noſtri Recentiores aliquot cenſent) ab ipſo non explicato. Vel ſcientiam ſolum coniecturalem Ledeſmæ, & Thomiſtarum priorum iam ab eis, & Theologis reliquis ablegatam (quod non, niſi graui Curielis dedecore, nulloque ſtatæ iam Thomiſticæ doctrinæ emolumento dici poteſt) in Deo circa futura contingentia admiſerit, vt Ledeſma gloriatur. Vel tandem ſenſiſſe. *Cognoſci. In tali vocationis modo, qua Deus voluntatem ſuauiter ducat, infallibiliter tamen indeclinabiliter, & inſuperabiliter ex aptatione, & contemperatione vocationis cum illa, & connexione, qua eſt inter intellectum taliter proponentem, qua poſita infallibiliter, & indeclinabiliter, libere tamen voluntas operatur*, quod, quam longe abſit à phyſica prædeterminatione, præfinitioneque de ſe efficaci prædeterminatiua, patet. Solumque in ſententiam Mag. Ioannis Gonzalez 1.p.d.58. ſect. de morali prædeterminatione, de qua cert. vlt. recidit.

4. Verum, vt dixi, Mag. Curiel nihil de medio, & modo, quo Deus futura contingentia prænouit, ac veritas contingentium determinata ex parte obiecti niteretur expreſſit. Recitata verò verba ſunt Magiſtri Baſilij Legionenſis pro noſtra ſententia recitati de prompta excitata relect. de neceſſ. gratiæ, 1.p. cap.9. n.3. & §.3. n.23. in cuius capitis initio ait ſibi Magiſtrum Antolinez in hac congruitate vocationis præluxiſſe: pro eaque citat Leonardum Coquæum in notis ad cap.12. de ciuit. c.9. & manuſcripto de auxil. d.5. dub.1. init. refert pro ea Ludouicum Legionenſem lectura de lib. arbitr. Mag. eiuſdem ordinis Petrum de Aragon 1.2. q.83. ſolut. argum. Vaſq. 1.p. d.92. & 98. c.6. n.36. & 1.2. d.26. c.5. n.27. & Ioannem Gonzalez proxime. Cæterum, cum locis recitatis ex illis relectione, & manuſcripto phyſicam prædeterminationem, ac ſubinde eius præfinitionem omnino repellat, & manuſcripto de auxil. d.6. dub.1. multifariam probet decreto Dei de ſe efficaci, & independenti à noſtra voluntate libertatem euerti: & d.5. dub.4. fine dicat. *Molinæ opinionem probabilem eſſe, & cum magna probabilitatis ſpecie ſatisfacere argumentis, quæ in contrarium adduci ſolent*, & citata relect. de neceſſit. gratiæ c.10. n.8. ſententiam noſtram ſæpe à ſe doctam publice teſtetur: *quia comparatione facta cum opinione conſtituente qualitatem phyſicam*, (& quod tantundem eſt præfinitionem prædeterminatiuam) *longe probabiliorem iudicaui*. Neſcio quo pacto ad Dominicanos tandem iuiſſe cenſeri à ſano homine poſſit. Præſertim ex congruitate illa, & attemperatione cogitationis ad voluntatem in actu primo, quam ex ipſo retulimus, & nobis aduerſarij opponunt cum eam congruitatem vocationis in actu primo, & Vaſq. citatus, & Meratius tract. de grat. d.6. ſect.16 & Tannerus d.16. de grat. q.2. dub.4. n.64. & alij ex noſtris, & Alfonſ. Mendoza, Auguſtinian. qu.7. ſcholaſtica n.14. concl.6. qui maxime phyſice prædeterminatiuas præfinitiones, & qualitates deteſtantur,

ſcientiamque

ſcientiamque mediam puriſſimam tuentur, eiuſmodi congruitatem antecedentem vocationis, & à ſcientia proinde media conditionata conſenſus futuritione independentem laudent, ea vero admiſſa aliqualis connexio, & infallibilitas cum aſſenſu voluntatis concedi poteſt moralis nempe, non phyſica, & metaphyſica. Cuiuſmodi in medio ſcientiæ phyſice, ac metaphyſice infallibilis (qualis diuina ſcientia) omnino debet reperiri. Quare, cum nunquam docuerit diuinam præſcientiam contingentia futura, ſiue conditionata, ſiue abſoluta in congruitate illa, ſeu attemperatione, ſiue in ſic attemperata cogitatione, & vocatione in actu primo voluntati, tanquam in medio omnimodæ infallibilitatis diuinæ ſcientiæ apto, inniti, de connexione illa morali ſolum, & cui difficulter quis renuat, ac ſubinde morali etiam infallibilitate annuat, intelligendus Mag. Baſilius Legionenſis ſit. Maximè cum non aliis de cauſis phyſicam prædeterminationem, præfinitionémque prædeterminatiuam neceſſariam ex parte actus primi ad operationes voluntatis noſtræ ſemper reiecerit quam ob læſionem libertatis ratione antecedentis illius connexionis, & infallibilitas phyſicæ, & metaphyſicæ futuri conſenſus ſub illa. Denique id ex oppoſitis nobis Baſilij verbis quomodocumque intellectis, colligitur apertè: cum nuſquam neceſſitatem conſenſus ex congrua vocatione, & auxilio efficaci in prædeterminatione phyſica, ſiue præfinitione de ſe efficaci conſtituiſſe: quare neque vnquam à nobis, & à ſe ad Thomiſtas transfugiſſe; imo verò, etiam tunc, cum ſui à nobis diu amiciſſimis, ac benefactoribus alienationem ea doctrinæ ſuæ conſtantiſſimæ, quia noſtra erat, mutatione teſtari voluit, tamen eam dominicanæ non potuiſſe non præferre, nec per profundum eius ingenium licuiſſe à noſtra ſententia deficere, cum vellet; ſed ſolum vocibus illis congruitatis vocationis de ſeſe, ac independenter à ſcientia, & futuritione conditionatis aliquid ſonare, quo videretur à nobis abſcedere. Cum tamen reipſa intra noſtrorum ſententiam maneret, qui eiuſmodi congruitatem intrinſecæ attemperationis vocationis ad voluntatem non negant. Sed congruitatem talem, cui voluntatem reluctari omnino, & phyſice, & metaphyſice repugnet.

5. In noſtris etiam caſtris contra præfinitiones, & qualitates prædeterminatiuas haſce, ſtrenue pugnauit, Auguſtinianus etiam, Mag. Franciſcus Cornejo, & ipſe quoque Primarius Salmantinus anteceſſor: qui totam doctrinam de auxiliis, & ſcientia media cum ſuis, vt aiunt incidentiis, annexitatibus, & connexitatibus amplexus lectura de ſcientia Dei d. 5. dub. 3. ſubnectit. [Et ſanè non video, quam ob cauſam Thomiſtæ voluerunt tanto conatu illi obſiſtere, Siquidem neque Diuus Thom. aduerſatur; quinimo in ipſo non leue habet fundamentum, vt mox oſtendam: & in Diuo Auguſtino ferè irrefragabile: & quod caput eſt in ſacra ſcriptura minimè contemnendum. Addo quod quamvis daremus negantem partem eſſe veriorem, non ob id hæc foret reiicienda. Eſt enim, ſemperque fuit controuerſia de liberi arbitrij cum gratiæ donis concordia valde difficilis: in qua explicanda prima Chriſtianæ religionis ingenia inſudarunt: vixque ſibi ipſis ſatisfecerunt: vt proinde gratiæ ſint habendæ iis, qui retenta fidei ſinceritate, ſanctorumque Patrum doctrina, præſertim Auguſtini (qui Princeps in hac paleſtra fuit) nouam aperuerunt viam.] Aliud etiam Salmantinæ Academiæ lumen, & ſui ordinis S. Bernardi præcipuum ornamentum Reuerendiſſ. & Illuſtriſſ. Mag. Fr. Angelus Manrrique eiuſdem Primariæ Theologorum Cathedræ Moderator lect. de auxil. diſ. 6. cap. 1. ſupponit primo in Deo ſcientiam futurorum contingentium ac ſtatim. [Secundo etiam ex dictis præſuppono non cognoſci in decreto. Tum, quia in eo mihi certum eſt peccata, vt minimum, non cognoſci: quippe quæ à Deo non niſi ad exigentiam arbitrij decernuntur; & tamen nullus hactenus diſtinxit inter bona, & mala, vt hæc, niſi abſolutè futura non cognoſcantur, ſecus illa. Tum, quia decretum illud abſolutum, & efficax tolleret libertatem, aut ſaltem dimiuueret nimium, vt iam oſtendimus. Tum denique, quia admirabile proculdubio eſt, & ſola neceſſitate cogente dictum, Deum circa quemcumque hominem ex infinitis poſſibilibus infinities infinita decreta multiplicare, quæ nulli prorſus vſui ſunt futura.] Vbi, & ſi de decretis abſolutis ſubiectiuè, & obiectiuè conditionatis, quæ ad contingentis conditionati futuritionem, & ſcientiam Thomiſtæ requirunt, loquatur; tamen generalem rationem relegandi à Deo omnia actionum liberarum decreta ad tuendam earum in quovis ſtatu, libertatem expreſſit. Suæ huic doctrinæ concordat hic doctor eamque fuſius iterum dedit lectura de ſcientia Dei diffic. 7.

6. Ne vero eam ſententiam Primariæ ſolius Cathedræ Salmantinæ fructum eſſe arbitreris, in eandem etiam doctrinam Veſpertinæ Cathedræ Salmanticenſis Magiſtros, quaſi hæreditario iure, ſuccedere oſtendamus, & in primis Auguſtinianus Mag. Ioannes de Gueuara, qui eam Cathedram rexit noſtræ doctrinæ adhæſit, vt teſtatur eius in id muneris ſucceſſor. Mag. etiam Auguſtinianus Alphonſus Mendoza quæſt. 7. ſcholaſtica ex quodlibeticis fine, qui eam doctrinam vberrimè ea quæſt. ſæpè docuit num. 4. & 16. ad 3. argum. & §. *ex his expedita*, & §. *Non eſt vulgaris*. Et num. 18. ad 5. argum. & concl. 5. num. 13. & §. *Adde* prædeterminationes phyſicas, (ac proinde determinatiuas præfinitiones) *chymæricas, & fictitias appellat*, & §. *Demum* eas ait à doctioribus Theologis faſtidiri. Ex quibus conſtat quo ſenſu præſtantis doctrinæ, & ingenij vir eadem quæſt. concl. 4. num. 12. aſſerat probabiliter dici poſſe nunquam repræſentari creaturam aliquam, ac proinde, neque futurum contingens in Deo poſſe, ſine ordine ad diuinam voluntatem. Ibi enim ſolum voluit, in nullo ſtatu veritatem aliquam, ſeu cognoſcibilitatem creaturæ, adhuc contingentis conditionatæ futuræ, abſque Dei decreto eſſe poſſe quare neque independenter ab illo cognoſci: quia creatum nullum abſque Dei voluntate poteſt conſiſtere; at vero Dei voluntatem illam efficacem de ſeſe erga contingentia eſſe debere: aut abſolutam ex parte actus erga contingens, quod ſub aliqua conditione foret, minimè docuit: quare id ſolum docuiſſe cenſendus eſt, quod repetitæ à ſe toties, & adeo proximè doctrinæ conſentaneum eſt: nempè vt creata omnia contingentia ſint, & ſubinde à Deo cognoſcantur, Dei voluntatem, non autem prædeterminatiuam, & efficacem conſenſus, neque abſolutam ex parte actus ad id, quod ſolum conditionatè eſt futurum, requiri: quemadmodum neque ad id, quod ſolum eſt poſſibile; ſed opus eſſe voluntate Dei de ſeſe inefficaci proportionatè ad ſtatum contingentis: abſoluta ſcilicet ad abſolutè futurum, & in hypotheſi cum reliquis requiſitis, & neceſſariis conditionibus ad futurum conditionatè. In horum locum, & Cathedram, nec minus in ſententiam ſucceſſit omnigena ſacra litteratura ornatiſſimus eiuſdem Sodalitij Mag. Ioan. Marquez, qui, cum cenſuram doctrinæ de concordia gratiæ, & prædeſtinationis cum noſtra libertate per Molinam vulgatæ, ad ſedemque Apoſtolicam delatæ Reuerendo ſui ordinis Generali in vrbe Procuratori memorato Patri Ioanni Bapt. Piambino à Summo Pontifice commiſſam cognoſceret, epiſtolam miſit: in qua ex ſua, & R. P. Mag. Petri Manrique ordinis etiam ſui (qui eadem tunc ad illum ſcribebat) imo & totius doctiſſimi ſui conuentus Salmanticenſis communi ſententia, & Molinæ ingenium, & doctrinam magnopere commendat vniuerſim: eiuſque de præfata concordia cauſam perilluſtris illius conuentus etiam eſſe ſignificat; & mox ſpeciatim addit [quod ad punctum de phyſica præmotione ſpectat: arbitror citra controuerſiam eſſe, nunquam à S. P. N. Auguſtino cognitam fuiſſe, nec ei in mentem veniſſe: &, quod ſolum videtur requirere ad conſenſum voluntatis, (liberum nempè) primam cogitationem, quam ipſe vocat congruam, ex parte intellectus, & ex parte voluntatis metum amoris, vel timoris in deliberatum: & cum his, quæ præueniunt, & præcedunt. Ex parte Dei ſtatim voluntas cooperatur gratiæ præuenienti, & excitanti; & alia præfinitio phyſica ſemper mihi viſa eſt dura, & periculoſa, & quam ſancta Tridentina Synodus non admittit, vbi agit de cooperatione noſtræ voluntatis cum gratia efficaci Dei. Commentaria etiam P. Vazq. in 1. p. hic magnificunt: & ita non deerunt Zoili vt nunquam hominibus excellentibus deſunt. Si fortè alicuius propoſitionis, quæ deferatur ad ſuam ſanctitatem, v. Paternitas cenſor nominetur, rogo, quam vehementer poſſum, ad-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ſaueat : quoniam meo iudicio liber ille doctrinam valde
ſanam , & per omnia conformem Parenti noſtro Augu-
ſtino continet , &c. Salmanticæ die 28. ſept. anno 1600.
Fr. Ioannes Vazquez.]

7. His pro explorata Salmanticenſis Academiæ opi-
nioni noſtræ adfauentia, atque in præfinitiones prædeter-
minatiuas hoſtilitate ſacrarum religionum eius vrbis
(quæ Academiæ partes illuſtriaque membra ſunt) Ma-
giſtri recenſendi hic eſſent ; ni poſtmodum opportunius,
dum ſacrarum religionum his de rebus examinemus ſen-
tentiam referrentur. Et quidem recitati Profeſſores ,
cum præcipua eius facultatis, & vniuerſitatis , ex quo res
in controuerſiam vertitur præſens , lumina fuerint , eos
numeraſſe ſat nunc erit , vt certum pro nobis habeatur
huius Academiæ iudicium. At inquies illam anno 1581.
Theſes P. Prudentij de Montemaior negantis præfinitio-
nes noſtrorum actuum diuinas graui notaſſe cenſura , imo
ad Pincianum inquiſitionis tribunal detuliſſe. Reſpondeo
id ab Academia actum minimè fuiſſe , ſed à Mag. Bannez
phyſicarum prædeterminationum , & præfinitionum in-
uentore, nec ſatis moderato, ſuique compotè (præſertim
in hac materia) cenſore , vt conſtat ex eius relectione de
merito, & augmento charitatis quæſt.3. §. *Sed aſſerimus*,
pag.149. vbi id de ſe fatetur , eaſque de rebus hiſce erro-
ris , aut etiam hæreſis propoſitiones notat , quæ ex eo
etiam tempore Theologis communiores, & longè aduer-
ſis probabiliores , vt minimum , habentur. Cenſuratas
quippè à Banneſio, ac fortè aliis ſuarum partium Docto-
ribus , theſes ſanctæ Inquiſitionis tribunal omni cenſura
immeritas , & prorſus Catholicas declarauit : Complu-
tenſis vero Academia etiam laudibus extulit. Aſt oppo-
nes iterum ſtatutum Salmanticenſis ſtudij 9. Iunij anno
1617. de iuramento ſectandi S. Auguſtini , & S. Thom.
doctrinam , atque in non ita claris iuxta intelligentiam
eorum, [qui S. Auguſtini , & Thomæ diſcipuli commu-
niter cenſentur à Theologis ſuis Profeſſoribus , & Ma-
giſtris nuncupantur :] quare & ſtatutum ibi virtute eſſe
prædeterminatiuas præfinitiones eorum , qui vulgo Tho-
miſtæ dicuntur , in ea vniuerſitate ſequendas. Decretum
occaſione fundationis noſtrorum ſtudiorum Mattriten-
ſium , Hiſpaniarum Regis noſtri Philippi IV. munificen-
tia Dominicanis Patribus Hiſpaniæ Academias in nos
concitantibus habitum à Salmanticenſi fuit. Cum au-
tem à Patribus Franciſcanis merito pro Scoti doctrina in
omnibus vniuerſitatibus celebri , deſtinata etiam ad eam
edocendam Cathedra apud ſupremum Caſtellæ Sena-
tum Regium (à quo neceſſario ad ſui validitatem decre-
tum illud confirmandum erat) aduerſum eis eſſe recla-
maretur : diuturno,& maturo ſingulorum ſenatorum con-
ſilio , & poſtmodum eorum omnium longiſſima octo ho-
rarum, collatione , & conſeſſu habito ſexto idus Februa-
rij ſubſequentis anni omnium calculis decretum illud
abrogatum , reiectumque fuit , vt latius refert Lucas
Vvadingo Franciſcanus in vita Scoti præfixa tom. 1. com-
mentarior. cap.15. num. 69. Sed, nec ſi ſtatutum vigeret,
nobis, in quorum odium conceptum fuit , noſtræque do-
ctrinæ officeret : nihil enim nobis antiquius , quam
S. Thomam ſcholæ noſtræ Principem ſectari , vt videre
eſt in 4. p. conſtitut. cap. 14. §. 1. & p. 8. cap. 1. & in 5.
congregatione generali can. 41. & 56. quin , ideo præde-
terminatiuas præfinitiones , & prædeterminationes phy-
ſicas à nobis , reiiciendas R. noſter P. Claudius Aqua-
viua Generalis Præpoſitus Societatis , ſub quo diſpu-
tationes de auxiliis habitæ in vrbe , reſque Pontificio
decreto abſoluta eſt , præſcribit epiſtola ad totam ſo-
cietatem data Romæ 14. Decemb. anno 1613. quod
ſanctis Auguſtino , & Thomæ magis ſit conſentaneum,
& , quamquam eo decreto mentis S. Thomæ dubiæ ſen-
ſum eorum , qui Thomiſtæ vocantur tenendum dicatur,
cum certè Auguſtini mens firmius & primo loco ibi præ-
ſcriberetur tenenda : ea quidem iuxta interpretatio-
nem, eorum qui Auguſtini diſcipuli communiter haben-
tur eſſet amplectenda. Ij vero ſunt eius germani filij
Auguſtiniani Patres , ex quorum Proceribus omnibus
ſententiam noſtram ipſiſſimam Auguſtini mentem eſſe
nuper audiebamus. Ac tandem S. Thom. mentem , &
in re præſenti ſententiam pro nobis , & contra recen-
tiores , qui Thomiſtarum nomine gloriantur , adeo
eſſe expreſſam , vt recurſu ad eorum interpretatio-
nes opus non ſit , multis inferius oſtendemus.

8. De Pinciana , ſeu Valliſoletana Academia noſtræ
doctrinæ fautrice illud eſt argumentum non leue : quod,
cum ad eius vrbis tribunal S. Inquiſitionis noſtræ huius
doctrinæ theſes delatæ bis ſint , ſemel , cum Salmanticæ
à Patre Prudentio de Montemaior , atque iterum poſtea
à P. Antonio de Padilla fuerunt publicis diſputationibus
propoſitæ , atque orthodoxæ à S. illo tribunali iudicatæ,
fieri minimè potuit , quin id ſine conſultatione , & cen-
ſura inſignis illius Academiæ , quæ adeo ad manum erat,
ab illo Tribunali peragеretur. Sed habemus rei huius
comprobandæ non eum diſcurſum tantum , ſed fide di-
gnam hiſtoriam. Siquidem de Molinæ doctrina rogatus
ex Roma à præmemorato R. P. Ioan. Bapt. Piambino
Generali ibi Auguſtiniano Procuratore , ac doctrinæ il-
lius per Pontificem cenſore , Doct. Ioannes Garcia Co-
ronel Primarius Valliſoletanæ Academiæ Theologus
Profeſſor , & ipſe quidem alias Thomiſta reſpondit:
[Recepi ſcriptas per v. P. 25. Iulij , in quibus à me fla-
gitat vt dicam, quæ in Hiſpania communior ſit opinio de
phyſica præmotione , quidve ego ipſe ſentiam : qua de
materia vellem potius ab eruditis edoceri , quam aliquid
definire : ſed vt V. P.morem geram , & vt in tantæ mate-
riæ ſubſidium (quam grauem , & ex Dei gloria eſſe au-
tumo) aliquid conferam , proferam , quod ex vero eſſe
mihi occurrit. Has prædeterminationes video genera-
liter diſplicere multum fermè omnibus hominibus do-
ctis , qui acriter verſati ſunt in rebus ſpeculatiuis , &
ſcholaſticis , vel in controuerſiis fidei, & contra hæreſes
in hac Pinciana vniuerſitate neminem melioris nominis,
præter Dominicanos , cognoſco , qui arbitretur præde-
terminationes neceſſarias eſſe , & omnes pene eas auer-
ſantur. In Collegio Auguſtinianorum vidi Profeſſores
non bene de eis ſentire : vti , & in cœnobio S. Franciſci:
& inter hos nuper electum Epiſcopum Pampilonenſem
virum doctiſſimum : & SS. Trinitatis religioſos , & col-
legas maioris Collegij S. Crucis : quin cernere liqueat
in omnibus his communitatibus , qui contrarium , vel
legeret , vel defenderet. Idem quoque ſentire perſpicio
doctiores canonicos ſummæ ædis : & quod ad actum
peccaminoſum ſpectat , viri grauiſſimi fratrum Prædica-
torum (quales ſunt P. M. Fr. Didacus Zanguas , & P.
M. Mondragon iam defunctus) aſpere tulerunt à ſuis
Monachis propugnari Deum prædefinire ad actum pec-
cati , vel quod impelleret ad ipſum. Paucis elapſis die-
bus Mag. Tiedra , qui meo iudicio eſt omnium eorum,
quos Dominicani hic retinent, doctiſſimus , mihi inſinua-
uit quamvis ſentiret affirmandum eſſe à Deo phyſice
prædeterminari voluntatem ad operandum ; ſed antece-
denter ad hanc præmotionem ponendam eſſe quandam
indifferentiam negatiuam , vt ſaluetur humani arbitrij
libertas extra hanc vniuerſitatem in aliis his paniæ Aca-
demiis coniector ſimilia accidere de Salmanticenſi li-
quet mihi , exceptis Dominicanis , reliquos excellen-
tiores Profeſſores negare huiuſcemodi prædetermina-
tiones , quales Mag. Curiel vir doctiſſimus , Magiſt.
Antolinez , & omnes Magiſtri conuentus Auguſtiniano-
rum Salmanticenſis, qui modo viuunt : etiam Mag. Dom.
Manuel Sarmiento, Mag. Arroyo , & vt arbitror , omnes
Benedictini Magiſtri. Quin & Mag. Zumel, qui Domini-
canis adhæret , acerbe in ſuis operibus loquitur de præ-
definitione ad peccatum. In Complutenſi Academia ge-
neraliter recedunt à prædeterminatione phyſica : & cum
certitudine noui cenſuram tuliſſe in fauorem oppoſitæ
ſententiæ , & libri Molinæ , quam contrariam prædeter-
minationi opinionem in ſiguntina , & ſcuriali vniuerſi-
tate (quod eſt inſigne ſtudium fundatum à noſtro Mo-
narcha) homines valde graues legerunt. Ex Patribus
etiam Dominicanis legit noſtra tempeſtate Mag. Fr.
Ioan. Vincentius , & aliquibus annis ante hunc , Mag.
Mancius , ambo inſignes viri in Academia Salmanticen-
ſi : Vidi inſuper theſes ex Granatęnſi Academia , in qui-
bus defendebatur & pro comperto habeo idem factum
in Beatienſi vniuerſitate , in qua , valde procliuem ani-
maduerti quendam eius Profeſſorem valde grauem,
nempè R. P. Fr. Didacum de Auila ex ordine SS. Trini-
tatis , in ſacris religionibus ; ferme omnibus (excepta
Dominicana) inoffenſe decurrit. Et in Capitulis genera-
libus , & Prouincialibus , quæ conſpexi multa celebrari in
hac

hac vrbe, propugnabatur:nempè in generalibus capitulis Benedictinorum, & Minoritarum:& idem feciſſent in Capitulo generali fratrum Mercenariorum, niſi Mag. Zumel impediuiſſet. Quam etiam defendi in capitulo generali Carmelitarum apud Madrittum, dum ibi verſarer, aſpexi anno 1597.& in nullo memini quod phyſicas prædeterminationes tuerentur:& de præfinitione ad actum peccamiñoſum communiter malè iudicatur.

9. Dedimus his Primarij Valliſoletani Profeſſoris verbis plus multo, quam promiſimus. Neque enim tantum pro doctrina noſtra Pincianam vniuerſitatem, ſed & reliquas Hiſpaniæ Academias recenſet, quod autem de illa, & de Thomiſtarum (è quorum ſchola de reliquo ipſe erat) aduerſa ſuum iudicium fuerit his immediatis ſubiunxit. [De me ingenue fateor, V.P. (licet ſim diſcipulus. Patrum Dominicanorum, & eorum ordinẽ non mediocriter colo) nunquam potui cum illis has phyſicas prædeterminationes admittere: & ita oppoſitum publicè ſæpè defendi: & hoc lecturus ſum anno. Non enim percipere valeo, quomodo cum illa præmotione conſiſtat determinatio Concilij Tridentini ſeſſ.6.c.5. can.4. vbi manifeſtè docet voluntatem poſſe reſiſtere, etiam in ſenſu compoſito: nam vocabula diſſentire, & abiicere ſenſum compoſitum denotant: & c.6.apertè decernit, Deum non eſſe cauſam peccati: & his nunquam, obſeruaui, digne ſatisfieri. Nec etiam ſatis concipere queo; in quo hæ prædefinitiones differant ab errore Caluini, quo Eccleſia tantum hoc æuo perturbatur: nec qua forma per eas confutari poſſit. Quare obſeruabam ab inſignioribus hæreſis noſtro ſæculo impugnatoribus (quales Bellarminus, & Stapletonius) pro eadem ferme haberi ſententia cum Caluiniana; vtque multo magis in his, quæ ſpectant ad actus malos. Nam, vt relati duo, & alij controuerſiſtæ ſuggerunt Caluinus, & eius aſſeclæ non adſtruebant, Deum eſſe cauſam peccati; quo ad formale eius, ſed ſolum, quoad materiale; licet Catholici per conſequentiam inferant, eo ipſo futurum, & cauſam actus praui quoad formale: quod, & ex his etiam præfinitionibus modo, quo ponuntur, ſequi videatur. Inſuper me confirmat in auerſione, quam habeo ſententiæ admittentis præfiniri actum peccaminoſum ſecundum materiale, quod his diebus perſpexerim à S. Inquiſitione quædam grauiſſima delicta puniri, & quaſdam doctrinas valde noxias, quæ multis viris doctis, & grauibus ex his, qui aderant, appendicula quædam videbantur opinionis introducentis præmouere Numen corda hominum ad materiale peccati. Molinæ librum ab hominibus doctiſſimis conſpexi ſummis encomiis efferri: quem ego attente perlegi; &, licet forſitan quædam in eo melius dici poſſint, ſed re vera nihil occurrit, quod expunctione, aut cenſura dignum ſit; multa autem, quæ magnam laudem promerentur. Et quamvis eius ſententia re ipſa ſatis priſca, & vetus ſit, quam eſſe Beatorum Auguſtini, & Thomæ pro indubitato habeo, intelligo tamen ipſum primum extitiſſe, qui diſtinctius, & fuſius eam tractauit, & cum maiori robore: & ſcio eos, qui contra hæreſes dimicant gratias referre ob miniſtrata arma aduerſus ipſas: quæ fuit cauſa, vt pro opinionis primo authore haberetur, & ob hanc ipſam cauſam, quamvis in eo aliquid elucerer, quod purgatione dignum eſſet, putarem differendam in aliud tempus caſtigationem: ne, ſi hac ætate fieret Caluiniſtis vanæ aduerſus Catholicos gloriationis anſa daretur; & ſcholæ non modicum detrimentum paterentur. Certè quæ contra illum obiiciuntur non multi ponderis ſunt, & facilè ſoluuntur: Authoritas virorum, qui contradicunt, me moueret, niſi ſatis animaduerterem in his particulares reſpectus miſceri, quos penetrare non eſt difficile. Addo in quæſtionibus tam acutis, & ſubtilibus non omnium eſſe, licet pro doctis teneantur, ſanum iudicium ferre Hæc habui, quæ dicerem, vt V.P. mandato obſecundarem: quem diuina Maieſtas diu incolumem eſſe faciat. Ex Valliſoleto, die Octobris 17. anno 1600. Doct. Ioannes Garcia Coronel.

10. Et licet obiter Primarius hic Valliſoletanus pro nobis reliquas ferè Hiſpaniæ vniuerſitates recenſuit Granatenſem, Scurialenſem, Beatienſem, & Siguntiná. De Valentina vero celebri etiam Academia certum omnino eſt totam, totam ſemper nobiſcum ea in re ſenſiſſe. Cum enim lis in Hiſpania mota contra Molinæ concordiam fuit, ea Academia Profeſſorem Auguſtinianum inſignem habuit, qui & è communi ſui ordinis ſententia, & è Patris Molinæ, & præcipuè Gabrielis Vazq. obſeruantia omnes Profeſſores, & ſua authoritate, & firmiſſimis argumentis in noſtris, & ſuis partibus tenuit. Excidit ſanè eius nomen vti iam diu plura alia memoriæ aſſolent meæ, ni ſcriptis iuuetur. Et ſanè neminem, ſi Dominicanos excipias à noſtris in ea Academia partibus, nunc etiam, defeciſſe, oculatus teſtis eſt noſter Borrul. d.5. de ſcientia media ſect. vlt. citans Illuſtriſſ. Ludouicum Creſpi ex Profeſſore Primario Valentino primum Orlienſem dein Placentinum Epiſcopum lecturis de auxil. ſcientia, & prædeſt. Ioſeph Verge Primarium etiam eius Academiæ Magiſtrum lecturis totidem. Melchiorem Fuſter cuſo de volunt. tract. n.583. Bonau. Guerau. Chryſoſtomum Royo, & Caſtelvi ad ſacras infulas aſſumptum lectura de ſcientia.

CERTAMEN III.

Quid à Sede Apoſtolica, & ſanctæ Inquiſitionis tribunalibus tentatum, actumve re ſuper hac, refertur.

1. HIc denique apponere libet, quæ de doctrina noſtra prædeterminatiuis præfinitionibus aduerſa, quam, & dante, & fauſte obſtetricante Deo ſcripturæ, Patrum, & veterum ſcholaſticorum ſententiis grauidum Molinæ ingenium in puram edidit lucem, à Sede Apoſtolica, & fidei quæſitoribus iudicata ſunt. Et quid demum poſt longas cum aduerſariis diſputationes coram Clemente VIII. & Paulo V. de ea ſtatutum à Sede Apoſtolica fuerit, ne aduerſarij quidem in dubium reuocant: cum etiam ante concluſam cauſam de variis accuſatam ſententiam noſtram Clemens VIII. eam defendendi, & vbivis ſtudiorum, & gentium edocendi Orthodoxis doctoribus copiam fecerit ampliſſimam, vt Auguſtinianus Mag. Ioan. Puteanus Tholoſanæ Academ. Regius Primar. Profeſſor hic teſtatur in 1.2.t.1. q.111. dub.4. init. [Duæ ſunt de hac re extremæ ſententiæ, quarũ neutra eſt de fide. Clemens quippè VIII. de hac re conſultus fecit poteſtatem defendendi quamlibet; modo tamen alteram nulla notaret cenſura.] Et doct. Sorbonius Andreas Duuallius Regius Pariſienſis Academ. Profeſſor t.1. in 1.2. tract. de grat. q.4. ſub init. [Et quidem, cum à Clemente VIII. doctorum examini relicta ſit cum moderatione, qua neutra opinio hæreſis, erroris, temeritatis, alteriuſve qualificationis arguatur, ab omni aſperiori dicto ſedulo abſtinebimus.] Cuius decreti, & facultatis, & moderationis meminit Dom. Mag. Petrus de Ledeſma Salmant. Theologus, Veſpertinus Profeſſor præfat. ad tr. de auxil. & ſi ex falſo quodam teſtimonio Card. Madrucio impoſito referat [Dominicanis, vt veris Diſcipulis S.Th. abſolutam fieri, ac ſine vlla limitatione ſuam doctrinam ſequendi à Clemente VIII. fieri facultatem; noſtris vero à S.Thom. [Hac in parte alienis ſuam etiam ſequendi, taliter tamen, quod ſanam, & Catholicam doctrinam in omnibus doceant.] Hæc tamen in noſtrorum næuum ficta, dedecus in ipſos conuerterent, nobiſque augerent laudem, ſi vera fuiſſent, ſiquidem & nos non ſolum de Dominicanis recentibus, ſed, vt de S.Thom. authoritate maxima ita accuſatos viciſſe monſtrarent, vt hac in re eius ſententia decreto Pontificio ab omnibus ſcholaſticis, & Academiis (quibus noſtram ſequendi data ibi copia fuit) peſſumdari poſſet. Atque inſuper, cum nihil doctrinæ noſtræ eo decreto notatur, ſed tota docenda relinquatur, eam in omnibus ſanam prorſus, & Catholicam eſſe expreſſis verbis doceret, Dominicanis vero in S.Th. gratiam ſuam defendere permitteret: nihil de eius ſanitate, vel infirmitate expreſsè ſaltem decernens. Sed certè, neque S. Th. authoritas, id vnquam patietur, nec ſocietatis noſtræ in Angelicum Præceptorem obſeruantiæ gratus ille triumphus extitiſſet: gaudemuſque non ita magnum eum fuiſſe: neque nos minus ea in doctrina veros S. Th. diſcipulos à Clemente declaratos. Sed quoniam ſpeciatim, & Auguſtini ex S.Th. teſtimoniis noſtram doctrinam per omnia tunc probauimus cum rei, & accuſati de illa ab hiſce Dominicanis eſſemus, & hos cauſa cecidiſſe, & noſtræ doctrinæ à Sede

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Apoſtolica probatione, & docendi copia facta cunctis orthodoxis ſcholis, & doctoribus ſuperaſſe, & Auguſtino, & Thomæ gratias habemus.

2. Res igitur hæc ita habuit. Sedatis Luſitaniæ Dominicanorum aliquot motibus aduerſus Molinæ concordiam è ſanctæ Inquiſitionis, illam omnino approbantis, cenſura, & decreto, exciti rurſus ob publicas doctrinæ eiuſdem à noſtris Valliſoleti editas, ac defenſatas theſes contra illam fluctus fuere anno 1594. teſte Aluarez de Origine Pelagianæ hæreſ. c. 33. num. 19. Dominicanis aliquibus illas ad Emin. Card. & Tolet. Archiep. & ſanctæ generalis Inquiſitionis Præſidem D. Gaſparem de Quiroga deferentibus: vti ex epiſtola de eius, & ſupremi illius Regij Inquiſitionis Senatus mandato per Licentiatum Arenillas de Reynoſo, Senatus eius Promotorem fiſcalem, Prouincialibus vtriuſque Religionis, & noſtræ, & Dominicanæ data, & intimata 15. Auguſti anni eiuſdem, qua vtriſque à cenſuris alterius abſtinentia ſub certis pœnis præcipiebatur. Et Regius quidem ille Senatus ab Academiis, & doctis quibuſque Religionum Magiſtris de ea controuerſia iudicium exigebat. Interim autem per eoſdem Dominicanos (quos non ſatis apud Caſtellæ Inquiſitionem & Academias de cauſæ exitu confidentes Luſitanæ Inquiſitionis, & Academiarum ante acta iudicia reddiderant) rem totam ad Clementem VIII. & vrbem, in qua ſacri Palatij è Sodalitio ſuo Magiſtri, ſumma his ſuper authoritas erat, detulerunt: quo effectum eſt, vt cum eorum induſtria præcipuè rei grauitate perſpecta Clemens VIII. ad ſe, atque ad Sedem Apoſtolicam aduocans cauſam decreto, cum ad præfatum Card. Quirogam, tum ad ſuum Hiſpaniæ Nuncium D. Camillum Caietanum Patriarch. Alex. iuberet vtriuſque religionis Prouincialibus intimando. Primum, ne, donec aliter à Sede Apoſtolica per S. Inquiſitionem inſinuaretur, de his ſiue in concluſionibus, ſiue in concionibus, ſiue lecturis, ſiue ſcriptis cuſisve libris de rebus hiſce tractarent. Secundum: curarent quantocyus vnuſquiſque à ſui Sodalitij Magiſtris doctrinæ ſuæ, cum ab authoritate, tum à ratione fundamenta in ſcriptis colligere: quorum exemplar vnum ſupremo fidei ſenatui, alterum vero Sedi Apoſtolicæ mitteretur. Id quod à Nuncio Apoſtolico primum datis ad vtriuſque religionis Prouinciales litteris 15. Auguſti anni eiuſdem 1594. executioni mandatum eſt, nec multo poſt, nempè menſe Octobris anni eiuſdem 1594. litteris à ſupremo fidei Senatu, per ſua inferiora tribunalia, Toletanum, Valliſoletanum, Hiſpalenſe, & Valentinum peractum eſt. Paruerunt, vt par erat, incunctanter vtriuſque Sodalitij Prouinciales, & Magiſtri: exemplariaque vtrobique delata fuere, quibus Romæ diligenter inſpectis quatuor poſt annis Clemens VIII. tam Religionis vtriuſque, quam, quibuſvis Eccleſiæ Catholicæ ſcholaſticis Doctoribus, & Profeſſóribus vtramlibet ſententiam tueri docere, ac legere, publicè etiam pro Academiarum more, diplomate ſuo arbitrium liberum fecit; dummodo à cenſuris oppoſitæ omnino abſtinerent: vt conſtat ex litteris ad P. Ludouicium de Guzman Toletanæ noſtræ Prouinciæ Antiſtitem datis 15. Martij anno 1598. à Ttribunali S. Inquiſitionis Toletano, quibus ſubſcribunt D. Antonius Moreſon, Licentiatus D. Gaſpar de Quiroga, Licentiatus D. Franciſcus Manuel, fidemque Ioſephus de Pantoja ſecretarius facit.

3. Cæterum, vt delationis Dominicanorum aduerſus doctrinam Molinæ, iam noſtram vniuerſim, cauſa maturius diſcuteretur Clemens ipſe, anno 1599. iuſſit, vtriuſque Religionis Generales tribus quemque ſelectis ſuorum Magiſtris ſtato die 22. Februarij in ædes Eminentiſſ. Cardin. Madruchij conuenire, & quibus diſcreparent preſſe, ac dilucide exponere. Id quod effectum per vtroſque eſt Reuerendiſſimos: accedentibuſque Mag. Generali Patrum Prædicatorum cum Mag. Didaço Albaræ Procurat. ordinis generali, & Mag. Raphaële Ripa, & alio Mag. ignominato, qui Cardinalis Aſudani Theologus fuiſſe perhibetur; & Claudio Aquauiua Generali Societatis Præpoſito, comitantibus P. Michaële Vazq. Collegij Rom. ſtudiorum maior, Præfecto P. Petro de Arrubal Primario etiam olim Collegij Salmantini Profeſſore, & tandem Prouin. Caſtellæ Antiſtite. Aperti ibi articuli, quibus diſcordabant, & quamvis Madruchio additi etiam comites Eminentiſſimi Cardinales duo ſub Martij finem fuere, Aſculanus ex Dominicana, & Bellarminus è Ieſuitica aſſumpti nil per multas vtriuſque partis apud eos ſeſſiones actum, quoad concordiam, fuit. Quare ineunte anno 1602. publicè ab eodem Clemente diſputationes vtriſque fuerunt indictæ, ab eiſque, & acceptatæ, & ceptæ: quarum exitus ſub Paulo V. idem, atque ſub Clemente VIII. vt, ſcilicet, vtriuſque ſententiæ tuendæ, legendæ, atque edocendæ copia omnibus Theologis fieret, dummodo alij ab aliorum cenſuris temperarent: nec, quovſque aliter per Sedem Apoſtolicam ſuper hiſce rebus ſtatueretur, libri, aut tractatus de auxiliorum efficaciæ argumento cuderentur: ita ſtatuit Paulus V. decreto ſuo dato 28. Auguſti anno 1605. quo anno illud refert Henricus Spondanus auctuario ad Epitom. Baronij, & ſi eiuſdem publicatio, & mandatum ad ſanctas Inquiſitiones, vt id vbivis præciperent, & euulgarent 5. Septemb. anno 1607. fuerit. Quæ res circa eius decreti tempus variare authores fecit, & quoad impreſſionis prohibitionem eiuſdem Pontificis breue intimatum eſt anno 1612. die 24. Iulij, vt referunt, t. 2. Ludouici Monteſinos in 1. 2. d. 31. q. 5. qui eius editionem curarunt. Vtramque in his edocendis, legendiſque moderationem Pontificis. Vrbani VIII. in nouatoriis conſtitutionibus confirmatam nouimus. Sed quoniam de re hac nullum iam eſt partium diſſidium eis conſtitutionibus referendis breuitatis cauſa ſuperſedeo. Fuerunt autem eius Pontificis confirmatoriæ conſtitutiones tres. Altera expedita 22. Maij, anno 1625. cuius meminit Ioannes à S. Thom. art. 6. citando init. Altera anno 1641. Auguſti 24. occaſione operum Cornelij Ianſenij. Tertia anno 1643. Breui prohibenti librum *Auguſtinus* Cornelij eiuſdem, quarum meminit Paulus Leonardus in reſponſionibus ad expoſtulationes contra ſcientiam mediam p. 1. ſect. 3. num. 13. Illud tamen notarim Pontificia hæc decreta, & ſi æquè vtrique parti fauere videantur, noſtræ tamen longè eſſe fauentiora. Siquidem doctrina noſtra accuſata, atque, vt ſic loquar rea aduerſariorum criminationibus in eo iudicio fuit; eorum vero oppoſita ſententia actrix, necdum accuſata, & ſi argumenta, ob quæ ab illa abſcederemus, iremuſque in noſtram, haud ſegniter à noſtris fuerint eis diſputationibus inſtructa, & efformata: longè autem maior approbatio eſt accuſatum abſolui, quam non damnari non accuſatum, ſed permitti: & ſanè, cum noſtræ doctrinæ abſolutione habita Doctores noſtri oppoſitæ ſententiæ Lutheraniſmi, & Caluiniſmi à Tridentino damnati; litem intentarent, longiſſimarum anteactarum diſputationum tædio, alioque Pauli V. mentem auocantibus curis grauiſſimis, diſputationes ſolutæ, atque in liberius tempus dilatæ ſunt, non neglectæ: quæ nobis actoribus, ſi habeantur, & tamen aduerſarij pro ſua eruditione, & Theologica dexteritate cauſa non ceciderint, tunc demum æqua vtriuſque doctrinæ laus, & commendatio à Sede Apoſtolica erit.

4. Sed enim Romanæ illæ diſputationes attrocium fabularum, mendaciorumque contra noſtram doctrinam ſpiſſiſſimorum materiam nonnullis dederunt: quorum mala fide decepti diſcalceati Carmelitani Salmanticenſes in ſuo curſu Theolog. t. 1. in 1. p. tract. 3. dubit. 3. §. 2. narrarunt ex triginta grauiſſimis viris, Cardinalibus, Epiſcopis, & Religioſis Vicario Chriſti teſtium, & conſiliariorum loco aſſiſtentibus, omnes, vno, vel altero excepto (quorum poſtea meminit Mag. Ioan. à S. Th. infrà recitandus) conſtantèr cum Clemente VIII. & Paulo V. iudicaſſe ſcientiam mediam, ac ſubinde futuritionem conditionatam contingentium, aut abſolutam, nullum in S. Auguſtini, & Thomæ doctrina fundamentum habere. Cui hiſtoriæ, cum à noſtris per ſex integros annos, vel hominum Academia diſputationum pulueris inexpertium indulgentia, & neglectu, vel ſuperflui laboris tædio, vel cauſæ ſecuritate, vel tandem pacis, & modeſtiæ amore reclamatum non eſſet: modeſtiam, & ſilentium noſtrum malam interpretatus conſcientiam Ioann. à S. Thom. t. 1. in 1. p. d. 20. art. 6. pag. 688. cuſſionis Complutenſ. anno 1637. inſultanter ſcripſit. [Sex anni ſunt, ex quo liber eſt publicatus, vt poſſit ab aduerſariis tale teſtimonium, & hiſtoria, vel refringi, vel redargui. Sed non eſt factum: & ita factum tenet. Et ibidem pag. 690. ſanè, ſi aduerſarij ſenſiſſent

ſenſiſſent pro eorum parte qualitercumque ſtare: nullatenus manifeſtare negligerent omnibus rem ſuæ opinioni ita fauorabilem; cum etiam ex aliis minutioribus, & parui momenti argumentis grādem aliqui ponderationem faciant.] Noſtroque ipſe ſilentio, atque modeſtiæ fidens ex quodam authographo Doctoris Pennæ, infenſiſſimo ſocietatis noſtræ inimico hiſtoriam earundem diſputationum aliam numeratis, cum die, menſe, & anno, congregationibus, vbi de ea materia diſputatum, actumque eſt ait: Congregat. habita apud Reuerend. Dom. S. Agathæ Epiſcopum die Iouis 7. Iunij anni 1601. Romanos cenſores omnes (exceptis Regente Carmelitarum, & Procuratore generali S. Auguſtini) *Statuiſſe ſcientiam mediam fuiſſe inuentam à Maſſilienſibus ad extenuandam Dei gratiam effectricem bonæ voluntatis.* Sed quoniam hiſtoriæ illius diſcalceatæ, ſicuti, & nimium calceatæ huius falſitas, vel inde deprehendi facile poſſet (vt docte obſeruauit R. Petrus à S. Ioſeph d. 4. de ſuaui concordia, ſect. 4. n. 3.) quod nihil horum à Reuerendiſſ. Didaco Aluarez (quo Dominicano actore, & diſputatores præſente, Romanæ ſeſſiones, & diſputationes habitæ ſunt) opere de auxiliis poſt illas omnes proxime euulgato memoratum fuerit; cum tamen nihil, quod ſuis fauere partibus poſſet, vel minutulum eo in opere, & altero reſponſionum omiſerit. Duacenſes Patres Dominicani difficili huic, & promptæ obiectioni contra vulgatam ante annos quatuor diſcalceatorum hiſtoriam occurrere volētes opuſculum poſthumum eiuſdem Aluarez *de origine hæreſis Pelagianæ* cudi fecerunt anno 1635. Ad cuius calcem addunt codice magna ex parte propria eius manuſcripto, cōque cœnobio aſſeruato teſtari ipſum. [Ex triginta iudicibus ſupra recenſitis, qui vel Cardinales, vel Epiſcopalibus infulis conſpicui, vel ex grauioribus inter regulares omnes vno, atque altero dempto, & prædictos ſummos Pontifices Clem. VIII. & Paulo V. vt Doctores particulares, iudicaſſet veram, & germanam SS. Auguſtini, & Thomæ ſententiam à Thomiſtis, aduerſus Ludouici Molinæ doctiſſimos, & acerrimos defenſores propugnatam,] quibus pro indubitatis ſuppoſitis ſubdunt, [vt proinde, quo iure Doct. Angelicus poſt tale grauiſſimorum Pontificum, & tot iudicum integerrimorum iudicium à quodam fulienſi. (Doct. nimirum Fr. Petro à S. Ioſeph in defenſione à S. Th. à phyſica prædeterminatione actuum liberorum ipſi falſo impoſita) [& nonnullis aliis in partes contrarias pertrahi poſſit viri prudentiſſimi vehementer mirari non deſinant.

5 Vt autem ea præcautio fabulæ illi ſuadendæ, atque ab obiectione præfata liberandæ prodeſſet, eam hiſtoriæ partem è Reuerendiſſimi Aluarez codiculo decerptam, manu eius exaratam eſſe authenticis teſtimoniis comprobari oportebat. Plura enim eius codiculi alienæ eſſe manus proferentes ipſi teſtantur: atque aliorum manibus ſcripta plura circa eas congregationes, & diſputationes apochrypha, & fabuloſa ad aduerſarios perueniſſe certiſſimum eſt, ſempérque illud inſtat nullibi ſuorū operum, ne opuſculo quidem hoc à ſuis Duacenſibus cuſo ea hiſtoria pro ſua doctrina vſum Aluarez fuiſſe, qui omnia pro illa mouit. Et ſane neque per Ioann. à S. Ioſeph cit. art. 6. pag. 68. Conſultorum Clem. VIII. & Paulo V. pro eis diſputationibus aſſiſtentium numerus trigenarium expleuit: re autem vera neque vltra decem & quatuor, & ſex præterea Cardinales fuit, vt ex relationum concordia ſingulis, & omnibus nominatim recenſitis oſtendit Paulus Leonardus proxime n. 11. Secundo vt hic bene obſeruat ſect. 4. n. 18. cum primum Molinæ doctrina delata ad Sedem Apoſtolicam fuit anno ſupra notato, non fideliter, vt in eius concordia erat, ſed corrupte fuit delata, vt Molina ipſe conqueritur: quare mirum non eſſet in congregationibus habitis anno 1598. coram Eminentiſſ. D. Ludouico Madruchio, & Dom. Pompeio Aragonio generalibus inquiſitoribus Romanis ſeptem ex nouenario numero Conſultorum illam S. Auguſtino, & Thomæ declaraſſe contrariam; renitentibus R. Patribus Ioanne Antonio Bohio Collegij Romani Carmelitani Regente, & Ioanne Bapt. Piambino Procurat. generali Eremitar. S. Auguſtini, quibus adnumerandi ex illis nouem ſunt Mag. Greg. Nunnez Coronel, Auguſtinian. qui è ſui ordinis ſtata ſententia Procuratori ſuo generali conſenſit, & D. Ludouicus Creyl. & R. Iacobus de Buſſu Benedictinus ambo Sorbonici Doctores Pariſienſes, ex quibus nemo non ab anno 1226. præfinitiones prædeterminatiuas, ac prædeterminationes phyſicas humanarum actionum, etiam graui cenſura notatas, non reiecit, vt vidimus cert. 1. an. 2. quod ſi, vt refert Ioann. à S. Thom. cit. art. 6. eis congregationibus interfuit Epiſcopus de Nardo, & Reu Mag. Henricus Siluius, poſtmodum Generalis Carmelitus in earum congregationum cenſoribus numeratus à Fr. Antonio Alegre ſtatu 5. paradiſi Carmelitici ætate 17. c. 36. ann. 1598. quos etiam pro doctrina Molinæ, vti Auguſtiniana, & vere Thomiſtica ſtetiſſe veriores dicunt relationes; liquet ex vndecim ſuffragiis, etiam tunc, cum nondum delatio verificata, doctrinaque à noſtris, vt Molinæ, & Societatis propria, & germana recognita fuerat (ſequenti anno 1599. actum hoc fuit, vt n. 3. dicebamus) nec diſputationes inchoatæ ſeptem doctrinæ noſtræ adfauerunt. Et ſane vani hi rumuſculi per id temporis ſparſi ab aduerſariis fuere, vt patet ex epiſtolis recitatis Vniuerſitatum, & Profeſſorum Theologiæ cert. 1. & 2. & hoc cert. 3. afferendis; imo, & fabuloſior ille, eorum tamen conſectarius, quod Clemens VIII. Molinæ præfatam doctrinam vellet damnare; contra quem tamen bono nos animo eſſe iuſſit Eminentiſſ. noſter Cardinal. Bellarminus epiſtola data. De eodemque Bellarmino in eius vita lib. 3. c. 9. dixiſſe Clementi VIII. fertur. Nihil eum contra noſtras aſſertiones definiturum: id quod, & ſi probato alias ſanctiſſimi viri prophetico ſpiritu dictum pie credi poſſit: cum Eugenio tamen Philadelpho exercit. ſchol. tripart. appendice ad Camerarium §. *Huc ſpectat*, ob ſupremam ſedis Apoſtolicæ, & infallibilem in definiendis authoritatem, & noſtræ doctrinæ firmiſſima, & ab authoritate, & à ratione fundamenta altiſſime ab eo penetrata, dictum potius reor. Maxime, cum ſciam illum ſub vitæ finem in ſua contra prædeterminatiuas præfinitiones ſententia mori ſe teſtatum eſſe.

6 Sed quamuis illud tunc fuerit conſultorum, & Clem. VIII. iudicium, cum res non erat, & partis confeſſione, & diſputationibus explorata: qui fieri potuit, vt poſt illas habitas, repræſentataque à noſtris Sixti V. pro eadem doctrina contra Baium, eiúſque partiales, omniúmque S. Inquiſitionis tribunalium, tótque vniuerſitatum, & inſigniorum ætatis illius Profeſſorum iudicia, atque ex S. Auguſtino, & Thoma apertiſſima, & frequentiſſima teſtimonia, atque à ratione Philoſophica, & Theologica argumenta firmiſſima, vel Romani cenſores illi, Clemens VIII. & Paulus V. (adhuc contrario delationis initio iudicio præuenti) in aduerſa nobis cenſura perſiſterent? Fuerint ergo in rudi adhuc indigeſta, & confuſa materia ij omnes nobis aduerſi, an non glorioſius nobis, noſtríſque fundamentis eſt, cauſa cognita eoſdem noſtris partibus præconcepto etiam iudicio renunciantes, & quaſi à ſe ipſis abſcedentes noſtris partibus acceſſiſſe? Quod autem ita demum (ſi vera illa aduerſariorum hiſtoria eſſet) res acciderit: decreta illa vtriuſque Pontificis memorata euidenter ſuadent. Neque enim contra proprium, & longe maioris partis cenſorum iudicium edita in noſtræ doctrinæ fauorem decreta illa fuiſſent, quæ prudenter, & pie non, niſi ex maiori ſuffragiorum parte, præſertim contra priuata Pontificum ipſorum ſtatuentium iudicia, edi potuerunt. Accedit ſententiam cenſorum poſtremam, ex qua decreta illa prodiere ſecretis ſingulorum ſuffragiis ab eiſdem Pontificibus per ſanctam generalem inquiſitionem Romanam, & memoratos Eminentiſſ. Generales fidei quæſitores in ſcriptis receptam fuiſſe: cumque, tum ob materię qualitatem, tum ob ſanctæ inquiſitionis ſtylū inuiolabilem ſecreti iuramento tam inquiſitores, quam cenſores obſtringerentur: vnde fide dignis teſtibus ea iudicij cenſorū poſtremi computatio efformari potuerit, non apparet; niſi è Pontificiis regeſtis, quæ nulli partium hactenus patuere, nec ab aduerſariis citantur.

7 Eam ob rem Ioan. à S. Th. cit. art. 6. pag. 688. ait: cenſuram illam maiori longe ſuffragiorum parte ſcientiæ mediæ, eiuſque connexis articulis aduerſā in cōgregationibus habitis apud Ædes Epiſcopi S. Agathę datā eſſe anno 1601. quare non eſſe illam, quæ ſummo Pontifici à iuratis de ſecreto cenſoribus poſt ventilatam vtrinque quæſtionē data eſt. Poſtremum hoc eſt veriſſimum ſiquidem anno 1602. primū quæſtionis ventilandæ facta eſt vtrique parti facultas, ac publice diſputationes indictæ. Et quidem argumenta hæc cōtra fabuloſas iſtas Cōgregationes & cēſuras, quæ fuſiori calamo Paul. Leonard. perſecutus eſt efficacia ſatis de ſe ſunt, & Breui Innoc. X. efficaciora facta expedito die 23. Aprilis, anno 1654. in Congreg. generalis Inquiſit. Romanæ habita in Palacio Apoſtolico quirinali coram eodem ſummo Pontifice & Eminentiſſ. generalibus inquiſitoribus, quo poſtquam libros plures Cornelij Ian-

ſenij, & Ianſenitarum ſub grauibus pœnis, & cenſuris prohibet, præfatas omnes hiſtorias Congregationum illarum, & ſpeciatim, quæ ex relatione Mag. Lemos, & Doct. Pegnæ circumferuntur, à pochryphas, & nullius authoritatis Innocentius declarat, à nulloque allegandas decernit. Breue incipit. SS. D. N. *Innocentius Papa X. poſt condemnatam ſua conſtitutione, &c.* fine autem ad rem præſentem ait. *Cæterum, cum, tam Romæ, quam alibi circumferantur quædam aſſerta acta manuſcripta, & forſan typis excuſſa, Congregationum habitarum coram fælicis record. Clemente VIII. ac Paulo V. ſuper quæſtione de auxiliis diuinæ gratiæ, tam ſub nomine Franciſci Pegnæ olim Rotæ Romanæ decani, quam fratris Thomæ de Lemos ordinis Prædicatorum aliorumque Prælatorum, & Theologorum, qui, vt aſſeritur, prædictis interfuerunt Congregationibus. Necnon quoddam autographum, ſiue exemplar cuiuſdam aſſertæ conſtitutionis eiuſdem Pauli V. ſuper definitione prædictæ quæſtionis de auxiliis, ac damnationis ſententiæ, ſeu ſententiarum Ludouici Molinæ ſocietatis Ieſu: eadem ſanctitas ſua præſenti hoc decreto declarat, ac decernit: prædictis aſſertis actis, tam pro ſententia fratrum Ordinis ſancti Dominici, quam Ludouici Molinæ, aliorumque ſocietatis Ieſu Religioſorum, & auctographo, ſiue exemplari prædictæ aſſertæ conſtitutionis Pauli V. nullam omnino eſſe fidem adhibendam: neque ab alterutra parte, ſeu à quocumque alio allegari poſſe, vel debere, ſed ſuper quæſtione prædicta obſeruanda eſſe decreta Pauli V. Vrbani VIII. ſuorum prædeceſſorum fidem facit Ioann. Antonius Thomaſius ſanctæ Romanæ, & vniuerſalis inquiſitionis Notar.* Huius autem decreti publicatio ita peracta eſt. *Anno à Natiuitate D. N. Ieſu-Chriſti, milleſ. ſexcenteſ. quinquag. quarto, indictione 7. die vero vigeſima ſeptima Aprilis Pontific. Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. Innocentij diuina prouidentia Papæ X. anno eius decimo ſupradictæ litteræ Apoſtolicæ, ſiue decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Baſilicæ S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, atque in acie campi floræ, vt moris eſt, per me Hieronymum Maſcellam eiuſdem S. D. N. Papæ, & Romanæ inquiſitionis curſorem.* Decreti huius authenticam copiam apud me habeo.

8. De Hiſpanis inquiſitionibus, quam honorifice hanc Molinæ, & noſtram prædeterminatiuis præfinitionibus abnuentem ſententiam probauerint conſtat ex datis epiſtolis cert. 1. à n. 9. & cert. 2. Datiſque de Luſitana generali inquiſitione reſtant ex iam ſubjiciendis Epiſtolis perſpicua teſtimonia clarebunt. Albertus Auſtriæ Archidux, olim Cardin. & Generalis apud Luſitanos fidei quæſitor, cum poſtea è Belgio Hiſpaniam ducturus infantem Iſabellam claram Philippi 2. filiam veniſſet, hæc è Matritenſi aula ad Clementem VIII. dedit anno 1599. die Aprilis 12 [Beatiſſime Pater, quo tempore Regnum Luſitaniæ, & S. ibi general. inquiſitionem gubernabam oblati mihi ſunt ſupplices libri aduerſus librum Ludouici de Molina ſocietatis Ieſu de concordia liberi arbitrij cum gratiæ donis, diuina præſcientia, & prædeſtinatione, & vt in eo negotio mature procederetur, poſt cõmunicatam cum ſenatu inquiſitionis materiam datum eſt Doct. Ludouico Molinæ tranſſumptum obiectionum factarum contra eius librum: quibus ille reſpondit; & ego præcepi, vt, tam obiectiones, quam reſponſiones ad eas perlegerentur, & excuterentur à perſonis doctis, & grauibus eius Regni, & inter has ab aliquibus Patribus Ordinis S. Dominici. A quibus, cum eſſet compertum nihil eſſe in libro, quod cenſuram promereretur; imo potius continere doctrinam valde vtilem, ſanam, & conformem ſcripturæ, conciliis, & SS. Patribus: &, quod Author omnibus, quæ opponebantur, ſolide ſatisfaciebat, vt liquet ex decreto S. inquiſitionis. his viſis facta eſt copia libri in lucẽ edendi; qui ſtatim prodiit. De quibus V. ſanctitatem admonere volui, quoniam percipio, nunc de nouo hanc eandem materiam Romæ pertractari: atque eidem, qui apud me in Luſitania de opere apud illo detulerunt, modo ad veſtrã Beatitudinem recurrere, vt in librum cenſura feratur. Atque, vt hęc repreſentarem motus ſum, tum quia æquum eſt ita fieri? tum quod Author efflagitauit: tum præcipuè vt V. ſanctitas per me, qui omnia noui, edoctus, ſtatuat, quod de tam graui negotio magis expediat, in quo, & mea periclitatur authoritas, & ſacræ generalis inquiſitionis Regni Luſitaniæ, & vtraque omnium tam catholicorum, quam hæreticorum oculis expoſita eſt.] Conſulti vero Dominicani Patres, fuere perdoctus Mag. Bartolomeus Ferreira ſenatus illius publicus cenſor, & Mag. Ioan. Delaſcueuas tunc Archiduci à confeſſionibus, poſt vero Epiſcop. Abulenſis.

Idem Luſitanæ inquiſitionis iudicium teſtata eidem Clementi VIII. fuit Maria Auguſta Imperatrix præfati Alberti mater litteris ad ipsũ datis Matriti 14. Nouemb. anno 1598. tenoris ſequentis. Beatiſſime, perſpecta, & in Germania, & in Hiſpania, cum animi magna cõſolatione, quantum Religio ſocietatis Ieſu Deo, & eius Eccleſiæ deſeruit, obligor ex intimo corde concupiſcere, & adniti eius conſeruationem, & augmentum. Præſertim, cum videam eam à S. illa tua, & Apoſtolica ſede, à Catholicis Principibus tantopere coli, & adamari, quantum eam hæretici, & Pontificiæ Cathedræ omnes hoſtes deteſtantur. Perſuaſum enim habeo tales fauores neceſſarios eſſe, vt fructus laborum, quos ſuſcipit, creſcat, & mercedis, atque præmij quaſi debitos titulo, ob plura, & inſignia eius merita erga veſtram ſanctitatẽ, & totam catholicam Eccleſiam, pro qua inceſſanter fatigatur, veſtram Beatitudinẽ ſuppliciter deprecor; tum propter vniuerſalis Eccleſiæ gratiam, tum propter noſtræ in hanc religionem ardentiorem affectum, vt quam commendatiſſimam V. habeat ſanctitas, & paterne defendat omnibus occaſionib. ſpeciatim ea, quæ oblata eſt de P. Ludouici Molinæ libro, quem librum ex authoritate V. ſanctitatis Archidux Albertus filius meus, dum eſſet ſupremus in regno Luſitaniæ inquiſitor cum toto S. inquiſitionis ſenatu examinauit, ob quorumdam æmulorum inſtantiam; & reperit criminationes illorum nullius eſſe momenti; librumque ſecurum, & catholicum eſſe. Quod ipſum quoque iudicatum eſt à multis vniuerſitatibus, Prælatis, & hominibus doctis Caſtellæ: quod V. ſanctitas fuſius percipiet ab Hiſpaniæ in vrbe legato. Cuius beatiſſ. perſonam quod V. ſanctit. obedientiſſ. filia Maria.] Extant etiam apud nos quatuor aliæ Auguſtæ huius in eandem ſententiam epiſtolæ eodem anno 2. Decemb. Madriti etiam datis ad eminentiſſ. Cardinales Aldobrandinum, Madruchium, & S. Seuerinæ, atq; ad ducem de ſeſſa Regis Catholici tunc in vrbe legatum. Similis epiſtola ad Clementem eundem à toto ſupremo inquiſitionis Luſitanæ ſenatu miſſa per id tempus in hæc verba fuit. *Beatiſſ. P. Poſt Sanctiſſimorum pedum oſcula, de licentia huius Senatus Generalis inquiſitionis Luſitaniæ non paucis ante annis, inquiſitore tunc generali Cardinali Archiduce impreſſi ſunt commentarij P. Ludouici de Molina ſocietatis Ieſu, de concordia liberi arbitrij cum gratiæ donis, &c. habita prius honorifica approbatione P. Bartholomæi Ferreira è Dominicana familia publici tunc in hoc Senatu cenſoris: quæ approbatio in fronte libri præfertur. Nihilominus accepimus eius libri doctrinam grauiter à nonnullis Theologis in Hiſpania fuiſſe oppugnatam, tandemque ad iudicium ſummi iſtius Apoſtolatus, vnde omnis certæ doctrinæ cenſura petenda eſt cauſam eſſe delatam; huiuſque cognitionem à V. ſanctitate certis deputatis commiſſam. Cum igitur in eo libro approbando huius conſilij authoritas, quæ ex delegatione Apoſtolica exiſtit, interpoſita ſit: ac proinde in libri periculo eadem authoritas modo aliquo periclitetur: oportere viſum eſt id exponi ſanctitati veſtræ, prout facimus, humiliter ſupplicantes, vt iubere dignetur communicari huic conſilio obiectiones, quæ eius libri doctrinam in diſcrimen adducere videntur, dato nobis ſpatio congruo ad tranſmittendam ſatisfactionem, quæ reddi poſſe videbitur: nihilque interim contra ipſum librũ ſtatuendo. Quidquid tamen ſanctitati V. circa totum hoc negotium diſponere placeat, ſubmiſſo, & obſequentiſſimo, vt par eſt, animo, conformique iudicio ſuſcipiemus Vliſſipone in menſa ſenatus generalis inquiſitionis vacante officio inquiſitoris Generalis, &c. Senatus generalis inquiſitionis.*

Illuſtri hoc tanti ſenatus inſtrumento non ſolũ ab ipſo approbatam eſſe oſtenditur doctrinam noſtram præfinitiones prædeterminatiuas auerſantem, ſicuti ex approbatione opuſculorum noſtri Suarez (quorum alterum de ſcientia media eſt) ab eodem ſenatu facta 9. Matr. anno 1599. vt conſtat editione ex Typographia Reg. Madriti eodem anno, verum & ſupremo illi ſenatui præ oppoſita ſententia approbatã cum eius doctrinæ, nec ſolũ cenſura, defenſio, ea epiſtola ab illo ſuſcipiatur. Id quod amplius adhuc elucet: cũ eiuſdẽ ſenatus generalis alter inquiſitor illuſtriſſ

Illuſtriſſ. D. Fernandus Maſcareñas cum his de rebus adſcribendum ſe contulit, adeo efficaciter oppoſitam doctrinam impugnauerit, adeóque conſtanter noſtræ adhæſerit, vt infra videbimus. Denique mittenda non eſt Dom. D. Ioannis de Borgia Auguſtæ memoratę Maiordomi Maximi Regijque Senatus Luſitani Conſiliarij. Data ad Clementem eundem, Madriti 8. Iunij, anno 1601. Latina per noſtrum Paulum Leonardum citata 1. p. ſect. 7. n. 30. motiuum enim omnium, & artium, quibus Molinæ doctrina impetita ab hoſtibus fuit, eiuſque apud Hiſpaniæ tribunalia, Academias, & doctos quoſque triumphorum compendiaria tanti viri hiſtoria eſt. Titulis, quibus Luſitaniæ inquiſitionis, & Regni authoritati conſulere debet initio recenſitis ait: [Rumore ab aliquibus per totam Hiſpaniam diffuſo, nempe prohibendam in vrbe concordiam liberi arbitrij cum gratiæ donis à P. Ludouico de Molina Societatis Iesv in lucem emiſſam valde commotus ſum. Quoniam, ſi ſparſus rumor verus fuiſſet, non modo triſtitiæ occaſio fuiſſet piis, & doctis quibuſque eius Regni, periculi quoque non mediocris æſtimationi, & authoritati ſupremi fidei Senatus per S. Sedem ea in prouincia erecti; quæ me compellunt, vt V. Beatitudini repræſentem, P. doct. Ludouicum de Molina per viginti annos, quibus primariam Theologicæ facultatis cathedram Eborenſi in Academia moderatus eſt, atque per alios multos, quibus à pueritia ad extremam ætatem ibi vixit, eximiæ Religionis virum computatum, & eruditione conſumatiſſimum adeo, vt oraculi inſtar haberetur: eiuſque libri in pretio magno habentur cum generali approbatione: ſingulariter verò opus eius de concordia gratiæ, & liberi arbitrij: non ſolum, quia more communi data eſt cudendi facultas à Concilio S. Inquiſitionis, & ab aliis Conciliis Regis Domini: Sed, quia ob denuntiationem quorundam Theologorum ex Caſtella Archidux Albertus, cum eſſet V. Sanctitatis Legatus à latere, & ſupremus inquiſitor, mandauit cum omni diligentia, quæ obiiciebantur, ſimul cum auctoris ſatisfactione diligenter examinari; quibus perpenſis Archidux cum toto ſupremo Senatu iudicarunt, cenſura dignum nihil reperiri: proinde non eſſe impediendum fructum, qui ab eo expectabatur libro, ſpeciatim aduerſus hæreſes noſtrorum temporum. V. Sanctitatem humiliter deprecor hæc omnia perpendat; & quanti inconuenientis futurum ſit Domini Archiducis V. Beatitudinis legati & ſupremæ inquiſitionis ſententiam tanta cum circunſpectione, & pondere latam reuocare: quantæ etiam toti regno amaritudinis condemnari doctrinam viri, quem maximi faciebat, &, à quo vtilitatem plurimam accepiſſe fatetur. Et, licet certus ſum Theologos vrbis, quibus libri examinandi cura demandata eſt, tam graues eſſe, vt metus eſſe non debeat, quin ſuo fungantur munere cum integritate; tamen parta his in locis experientia de mediis ſingularibus, & extraordinariis, quibus huius P. hoſtes vſi ſunt ad eum perſequendum, mouere debet, ad diligenter conſiderandum eorum delectum, quibus cenſura commendatur, confido in Deo, &c. V. B. humilis ſeruus Don Ioannes Borgia.] Porro & ſi ex his, quæ tota hac quæſtione produximus concludi abſolute nequeat, prædeterminatiuas præfinitiones, quas inſequimur damnatas ab omnibus Academiis, Romanis congregationibus, & ſancta Inquiſitione prorſus eſſe, noſtramque eaſdem auerſantem ſententiam, vti certam commendatam; in hanc vero noſtram potius, quam in aduerſam potuiſſe omnino concluditur.

QVÆSTIO V.

An per ſcholam veram Thomiſticam, & Philoſophorum, & Magiſtri doctrinam prædeterminatiuæ præfinitiones liceant?

Philosophorvm primo loco, & Magiſtri ſententiarum tum antiquitatis nomine, tum, quia iam ſectam propriam in ſcholis non habent exploranda ſententia, vt poſtmodum ad celeberrimæ Thomiſtæ examen veniamus.

CERTAMEN I.

Philoſophis non fatalibus omnibus, ac Magiſtro ſententiarum, prædeterminatiuæ præfinitiones abſolutæ actionum humanarum fuerunt ſemper inuiſæ.

1 CVm res hæc ex naturali Philoſophia diſputari, ac definiri optime queat, vti ex quæſt. 7. patebit: merito, dum ſcholaſticorum iudicia ſuper illa exploramus Philoſophorum de illa ſententiæ explorandæ etiam ſunt. Et in primis Philoſophorum Principes Platonem, & Ariſtotelem pro excluſione cuiuſvis principij determinantis ex parte actus primi voluntatem ad alterum operationis extremum retulimus, ac recitauimus, præſertim quæſt. 1. certam. 2. num. 2. 6. & 8. & certam. 3. num. 1. & 6. dum noſtram de actionibus conſultationem, conſilium deliberationem electionem, ac ptopoſitum, rerumque vſum ſtrictum Ariſtot. ſtatuit. Inde etiam fatum ad actiones ſolum naturales reſtrinxit, ne libera fatali neceſſitati, contra ipſarum libertatem, ſubiaceret, vt multis eius locis probat Iulius Sirenius 3. de fato, cap. 4. & 5. & à cap. 41. ad 44. quod ipſum de Platone oſtendunt, Nemeſius de natur. hominis, & animæ facultatibus, c. 38. & Ludou. Viues 5. de ciuit. c. 1. allegatis multis ex poſtremo eius lib de Rep.

2 Nemeſij primo loco ſententia eſt. *Virtutem (vtpote ſui iuris) carere Domino, & quia omnis Platonis oratio eo pertinet, vt electiones, & aliquas actiones ex electione in noſtra eſſe poteſtate oſtendat, ne ex neceſſitate legis æternæ rerum adminiſtratricis.* Sirenius cap. 44. cit. poſt med. *Stoïci* (quorum Plato author) *& fatum, & in noſtra eſſe aliquid poteſtate tuentur.* Et Plato ipſe in gorgia, ſiue dialog. de Rethorica ſub med. ex Socrate: *Quiſque ſibi imperet, vt temperatus, & ſui ipſius potens ſit, & voluptatibus, ac cupiditatibus ſuis imperet*: tanquam ſcilicet actionum ſuarum dominus. De Stoïcis cum Platone ſcribit Auguſt. lib. 5. de ciuit. cap. 9. ſub init. dixiſſe: *Non omnia ex neceſſitate fieri, quamvis omnia fato fieri contenderent.* Et cap. 10. init. *in his cauſis, quas ſub neceſſitate eſſe noluerunt* (Stoïci) *poſuiſſe voluntates noſtras; videlicet, non eſſent liberæ, ſi ſubderentur neceſſitati.* Plotinus apud Theodoret. 6. de prouid. poſt med. aiebat: *Liberæ poteſtatis animalia, quæ mouentur ex ſe ipſis, modo in meliorem, modo in deteriorem partem inclinare poſſunt.* Et Euripides apud Origen. 2. contra Celſum ante med. & apud Euſeb. de præparat. Euang. lib. 6. cap. 6. aiebat: *Quemadmodum Laius dare operam liberis, & non dare, ſic eius filius interficere & non interficere poterat.* Et ſi extabat de parricidio vaticinium. Et Cicero de natura Deor. & 2. de diuinat. apud Auguſt. 5. de ciuitate, cap. 9. & 10. & Viues ibi, *Libertatem omni neceſſitatis vinculo ſolutam* aſſeruit, cum autem conciliandæ cum hoc infallibilitati, & celſitudini præſcientiæ impar eſſet has erroneè negauit.

3 Audiendus tamen in hanc ſententiam eſt Ariſtot. 9. Metaph. cap. 5. text. 9. & 10. vbi ſtatuit: irrationales potentias cum requiſitis, & abſque impedimentis neceſſario operari; rationales vero, ſeu liberas eſſe adhuc contrariorum factiuas, & ad illa indifferentes. Ita enim dixerat textu comment. 3. *Quæ quidem cum ratione agentes omnes contrariorum ſunt eædem, & quæ irrationabiles vna vnius*: Eumque obiiciat: *quare ſimul facient contraria* quod eſt impoſſibile; reſpondet: *Neceſſe eſt ergo alterum aliquid eſſe, quod proprium* (aliter) *quod dominetur eſt, nec adeo commune vtrique dico autem hoc appetitum, appetitionem, aut prohæreſim* (id eſt electio iudicij) *quod enim deſiderabit principaliter, hoc faciet, quoniam vt poſſit extiterit, & appropinquauerit paſſiuo.* Quibus verbis, & ſi ex parte principij aliqualem videatur determinationem requirere; non tamen illam requirit, ſed proprietatem ſolum reſpectu actus voluntatis: eamque ponit in prohæreſi, ſeu iudicio, quod ex duobus ſequitur de facto appetitus, quod proprium